

ANTAGNA TEXTER

Preliminär utgåva

P8_TA-PROV(2019)0231

Upphovsrätt på den digitala inre marknaden *I**

Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 26 mars 2019 om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden (COM(2016)0593 – C8-0383/2016 – 2016/0280(COD))

(Ordinarie lagstiftningsförfarande: första behandlingen)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet (COM(2016)0593),
- med beaktande av artiklarna 294.2 och 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, i enlighet med vilka kommissionen har lagt fram sitt förslag för parlamentet (C8-0383/2016),
- med beaktande av yttrandet från utskottet för rättsliga frågor över den föreslagna rättsliga grunden,)
- med beaktande av artiklarna 294.3 och 53.1, 62 och 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 25 januari 2017¹,
- med beaktande av Regionkommitténs yttrande av den 8 februari 2017²,
- med beaktande av den preliminära överenskommelse som godkänts av det ansvariga utskottet enligt artikel 69f.4 i arbetsordningen och det skriftliga åtagandet från rådets företrädare av den 20 februari 2019 att godkänna parlamentets ståndpunkt i enlighet med artikel 294.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av artikel 59 och 39 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för rättsliga frågor och yttrandena från utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd, utskottet för industrifrågor,

¹ EUT C 125, 21.4.2017, s. 27.

² EUT C 207, 30.6.2017, s. 80.

forskning och energi, utskottet för kultur och utbildning och utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A8-0245/2018).

1. Europaparlamentet antar nedanstående ståndpunkt vid första behandlingen.
2. Europaparlamentet tar del av kommissionens uttalande, som bifogas denna resolution.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att på nytt lägga fram ärendet för parlamentet om den ersätter, väsentligt ändrar eller har för avsikt att väsentligt ändra sitt förslag.
4. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända parlamentets ståndpunkt till rådet, kommissionen och de nationella parlamenten.

P8_TC1-COD(2016)0280

Europaparlamentets ståndpunkt fastställd vid första behandlingen den 26 mars 2019 inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/... om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt *artiklarna 53.1, 62 och 114*,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet³, och

av följande skäl:

¹ EUT C 125, 26-4-2017, s. 27.

² EUT C 207, 30-6-2017, s. 80.

³ Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 mars 2019.

- (1) I fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) föreskrivs upprättandet av en inre marknad och inrättandet av ett system som säkerställer att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids. Ytterligare harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om upphovsrätt och närstående rättigheter bör bidra till uppnåendet av dessa mål.

- (2) De direktiv som har antagits inom området för upphovsrätt och närstående rättigheter **bidrar till att den inre marknaden fungerar**, ger rättsinnehavarna en hög skyddsnivå, **underlättar klareringen av rättigheter** och skapar en ram inom vilken verk och andra skyddade alster kan användas. Denna harmoniserade rättsliga ram bidrar till en väl fungerande inre marknad, och stimulerar innovation, kreativitet, investeringar och produktion av nytt innehåll, även i den digitala miljön, **i syfte att undvika fragmentering av den inre marknaden**. Det skydd som den rättsliga ramen ger bidrar också till unionens mål att respektera och främja kulturell mångfald samtidigt som det gemensamma europeiska kulturarvet framhävs. Enligt artikel 167.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionen beakta kulturella aspekter i sitt handlande.

- (3) Den snabba tekniska utvecklingen fortsätter att förändra det sätt på vilket verk och andra skyddade alster skapas, produceras, distribueras och används. Nya affärsmodeller och nya aktörer fortsätter att växa fram. **Relevant lagstiftning måste vara framtidssäkrad för att inte begränsa denna tekniska utveckling.** De mål och principer som fastställs i unionens ram för upphovsrätten är fortsatt välgrundade. Det råder dock fortfarande ovisshet om rättsläget både hos rättsinnehavare och användare när det gäller vissa användningsområden, även gränsöverskridande användning, av verk eller andra alster i den digitala miljön. Enligt kommissionens meddelande av den 9 december 2015 med titeln *Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten* är det på vissa områden nödvändigt att anpassa och komplettera unionens nuvarande upphovsrättsliga ram, samtidigt som **att en hög skyddsnivå för upphovsrätt och närstående rättigheter bibehålls.** Detta direktiv fastställer regler för att anpassa vissa undantag från, och inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter till digitala och gränsöverskridande miljöer samt åtgärder för att underlätta viss licensieringspraxis **framför allt, men inte uteslutande,** vad gäller spridning av utgångna verk och andra skyddade alster samt onlinetillgång till audiovisuella verk över plattformar för beställvideo i syfte att säkerställa en bredare tillgång till innehåll. **Det innehåller också regler för att underlätta användningen av innehåll som är fritt för var och en att använda.** För att uppnå en välfungerande **och rättvis** marknad för upphovsrätt bör det även finnas bestämmelser om rättigheter i publikationer, om situationer där leverantörer av onlinetjänster som lagrar och ger tillgång till användaruppladdat innehåll använder verk eller andra alster, om transparens i upphovsmäns och utövande konstnärers avtal, **om upphovsmäns och utövande konstnärers ersättning samt om en mekanism för upphävande av de rättigheter som upphovsmän och utövande konstnärer har överlåtit exklusivt.**

- (4) Detta direktiv grundar sig på och kompletterar bestämmelserna i de direktiv som gäller på detta område, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG¹, **2000/31/EG**², 2001/29/EG³, 2006/115/EG⁴, 2009/24/EG⁵, 2012/28/EU⁶ och 2014/26/EU⁷.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (EGT L 77, 27.3.1996, s. 20).

² **Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).**

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (EUT L 376, 27.12.2006, s. 28).

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG av den 23 april 2009 om rättsligt skydd för datorprogram (EUT L 111, 5.5.2009, s. 16).

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/28/EU av den 25 oktober 2012 om viss tillåten användning av anonyma verk (EUT L 299, 27.10.2012, s. 5).

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (EUT L 84, 20.3.2014, s. 72).

- (5) Inom forskning, *innovation*, utbildning och bevarande av kulturarvet möjliggör den digitala tekniken nya typer av användningsområden som inte entydigt omfattas av befintliga unionsbestämmelser om undantag och inskränkningar. Dessutom skulle den frivilliga karaktären hos de undantag och inskränkningar som föreskrivs i direktiven 96/9/EG, 2001/29/EG och 2009/24/EG inom dessa områden kunna inverka negativt på den inre marknadens funktion. Detta är särskilt relevant vid gränsöverskridande användning, som blir allt viktigare i den digitala miljön. De befintliga undantag och inskränkningar i unionsrätten som är relevanta för vetenskaplig forskning, innovation, undervisning och bevarande av kulturarvet bör därför omprövas i ljuset av dessa nya användningsområden. Obligatoriska undantag eller inskränkningar för användning av teknik för text- och datautvinning **■**, för illustrationer i undervisningssyfte i den digitala miljön och för bevarande av kulturarvet bör införas. **■** De befintliga undantagen och inskränkningarna i unionsrätten *bör* fortsätta att gälla, *även för text- och datautvinning, utbildning och bevarandeverksamhet, så länge de inte begränsar räckvidden för de obligatoriska undantag eller inskränkningar som fastställs i detta direktiv, som måste genomföras av medlemsstaterna i deras nationella rätt*. Direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG bör därför ändras.

- (6) Syftet med de undantag och inskränkningar som *föreskrivs* i detta direktiv är att uppnå en skälig avvägning mellan rättigheter och intressen hos upphovsmän och andra rättsinnehavare å ena sidan och hos användare å andra sidan. De kan endast tillämpas i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av verken eller andra alster och som inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen.
- (7) Det skydd av tekniska åtgärder som fastställs i direktiv 2001/29/EG är av största vikt för att säkerställa skydd och ett effektivt utövande av de rättigheter som beviljats upphovsmän och andra rättsinnehavare enligt unionsrätten. Detta skydd bör bibehållas samtidigt som man säkerställer att användningen av tekniska åtgärder inte hindrar åtnjutandet av de undantag och inskränkningar som fastställs i detta direktiv **1**. Rättsinnehavare bör ha möjlighet att säkerställa detta genom frivilliga åtgärder. Det bör stå dem fritt att välja *lämpliga sätt att möjliggöra för* dem som omfattas av de undantag och *de inskränkningar* som föreskrivs i detta direktiv **1** att dra nytta av *dessa*. I avsaknad av frivilliga åtgärder bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder i enlighet med artikel 6.4 första stycket i direktiv 2001/29/EG, *även i fall där verk och andra alster tillgängliggörs genom beställtjänster*.

- (8) Ny teknik möjliggör automatiserad datorstödd analys av informationen i digital form, t.ex. text, ljud, bild eller data, allmänt kallat text- och datautvinning. ***Text- och datautvinning möjliggör behandling av stora mängder information i syfte att få ny kunskap*** och upptäcka nya tendenser. Samtidigt som teknik för text- och datautvinning är vanlig inom den digitala ekonomin, råder det samsyn om att text- och datautvinning kan vara till fördel för i synnerhet forskarsamfundet och därigenom ***stödja*** innovation. ***Denna teknik är till fördel för universitet och andra forskningsorganisationer samt kulturarvsinstitutioner, eftersom dessa också skulle kunna bedriva forskning inom ramen för sin huvudsakliga verksamhet. I unionen är dock sådana organisationer och institutioner osäkra om rättsläget vad gäller i vilken omfattning de kan utföra text- och datautvinning av innehåll. I vissa fall kan text- och datautvinning omfatta handlingar som skyddas av upphovsrätt, av sui generis-skydd för databaser, eller båda delarna, särskilt mångfaldigande av verk eller andra alster eller utvinning av innehåll från en databas, eller båda delarna, vilket till exempel inträffar när data normaliseras inom ramen för text- och datautvinning.*** Om det inte finns något undantag eller någon inskränkning som kan tillämpas krävs ett tillstånd från rättsinnehavarna att utföra sådana handlingar.

- (9) *Text- och datautvinning kan också utföras med avseende på enkla fakta eller data som inte är upphovsrättsskyddade, och i dessa fall krävs inget tillstånd enligt upphovsrättslagstiftningen. Det kan också förekomma fall av text- och datautvinning som inte inbegriper mångfaldigande eller där mångfaldigandet omfattas av det obligatoriska undantag för tillfälliga former av mångfaldigande som föreskrivs i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, vilket bör fortsätta att gälla för text- och datautvinningsteknik som inte omfattar kopiering som går utöver tillämpningsområdet för det undantaget.*
- (10) Unionslagstiftningen föreskriver ■ vissa undantag och inskränkningar som omfattar användning för forskningsändamål vilka kan vara tillämpliga på text- och datautvinning. Dessa undantag och inskränkningar är dock frivilliga och inte helt anpassade till användningen av teknik inom vetenskaplig forskning. Om forskare har laglig tillgång till innehåll, exempelvis genom prenumerationer på publikationer eller licenser för öppen tillgång, skulle villkoren i licenserna dessutom kunna undanta text- och datautvinning. Eftersom forskning i allt högre grad utförs med hjälp av digital teknik finns det en risk för att unionens konkurrensposition på forskningsområdet blir lidande, om inte åtgärder vidtas för att komma till rätta med ovissheten om rättsläget när det gäller text- och datautvinning.

- (11) Denna ovisshet om rättsläget när det gäller text- och datautvinning bör åtgärdas genom ett obligatoriskt undantag *för universitet och andra forskningsorganisationer samt för kulturarvsinstitutioner* från *den exklusiva* rätten till mångfaldigande och också från rätten att förbjuda utvinning av innehåll från en databas. *I enlighet med unionens befintliga forskningspolitik, som uppmuntrar universitet och forskningsinstitut att samarbeta med den privata sektorn, bör forskningsorganisationer* ■ *också omfattas av ett sådant undantag när deras forskning sker genom offentlig-privata partnerskap. Forskningsorganisationer och kulturarvsinstitutioner bör fortsättningsvis omfattas av det undantaget, men de bör även kunna förlita sig på sina privata partner när det gäller att utföra text- och datautvinning, också med hjälp av deras tekniska verktyg.*

- (12) Forskningsorganisationer i hela unionen omfattar ett brett spektrum av enheter vars främsta mål är att bedriva vetenskaplig forskning eller att göra det i kombination med att tillhandahålla utbildningstjänster. **Termen vetenskaplig forskning bör med avseende på tillämpningen av detta direktiv anses omfatta såväl naturvetenskaplig som humanistisk forskning.** Eftersom enheterna är av så olika slag är det viktigt att ha en gemensam syn på **forskningsorganisationer. De bör till exempel, förutom universitet och andra institutioner för högre utbildning och deras bibliotek, även omfatta enheter som forskningsinstitut och sjukhus som bedriver forskning.** Trots olika juridiska former och strukturer har forskningsorganisationer i medlemsstaterna rent allmänt det gemensamt att de agerar antingen på icke vinstdrivande grund eller inom ramen för ett uppdrag i det allmännas intresse som erkänns av staten. Ett sådant uppdrag i det allmännas intresse skulle exempelvis kunna återspeglas genom offentlig finansiering eller genom bestämmelser i nationell lagstiftning eller offentliga upphandlingskontrakt. **I motsats till detta** bör organisationer över vilka kommersiella företag har ett avgörande inflytande som tillåter dessa företag att utöva kontroll på grund av strukturella faktorer, till exempel deras egenskap av aktieägare eller medlemmar, vilket skulle kunna leda till förmånstillträde till forskningsresultaten, inte betraktas som forskningsorganisationer i den mening som avses i detta direktiv.

(13) *Kulturarvsinstitutioner bör anses omfatta såväl offentliga bibliotek och museer, oavsett vilken typ av verk eller andra alster som de innehar i sina permanenta samlingar, som arkiv och institutioner för film- eller ljudarvet. De bör även anses inbegripa bland annat nationalbibliotek och nationalarkiv, samt, när det gäller deras arkiv och offentligt tillgängliga bibliotek, utbildningsanstalter, forskningsorganisationer och allmännyttiga sändarföretag.*

(14) *Forskningsorganisationer och kulturarvsinstitutioner, inbegripet personer som är knutna till dessa, bör omfattas av undantaget för text- och datautvinning när det gäller innehåll som de har laglig tillgång till. Laglig tillgång bör förstås som att det omfattar tillgång till innehåll baserat på en policy för öppen tillgång eller genom avtal mellan rättsinnehavare och forskningsorganisationer eller kulturarvsinstitutioner, såsom prenumerationer, eller på annat lagenligt sätt. I fall av prenumerationer som tecknats av forskningsorganisationer eller kulturarvsinstitutioner bör till exempel de personer som är knutna till dessa och som omfattas av dessa prenumerationer anses ha laglig tillgång. Laglig tillgång bör även omfatta innehåll som är fritt tillgängligt online.*

- (15) *Forskningsorganisationer och kulturarvsinstitutioner kan i vissa fall, till exempel för efterföljande kontroll av resultat från vetenskaplig forskning, behöva behålla de kopior som framställs i enlighet med undantaget för utförande av text- och datautvinning. I sådana fall bör kopiorna förvaras i en säker miljö.*
- Medlemsstaterna bör på nationell nivå och efter diskussioner med berörda parter ha rätt att besluta om ytterligare konkreta villkor för hur kopiorna ska bevaras, inbegripet kapacitet att utse betrodda organ för förvaring av kopior. För att inte på ett otillbörligt sätt begränsa tillämpningen av undantaget, bör dessa villkor vara proportionella och begränsade till vad som är nödvändigt för att bevara kopiorna på ett säkert sätt och förhindra obehörig användning. Användning för annan vetenskaplig forskning än text- och datautvinning, såsom vetenskaplig sakkunnigbedömning och gemensam forskning, bör i tillämpliga fall även fortsättningsvis omfattas av det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i artikel 5.3 a i direktiv 2001/29/EG.*

- (16) Med tanke på det potentiellt stora antalet ansökningar om tillgång till och nedladdningar av rättsinnehavares verk eller andra alster, bör rättsinnehavare tillåtas att vidta åtgärder *när* det finns en risk för att säkerheten och integriteten i *deras system* eller *databaser* skulle *kunna* äventyras. *Sådana åtgärder skulle till exempel kunna användas för att säkerställa att endast personer som har laglig tillgång till uppgifterna kan få tillgång till dem, inbegripet genom ip-adressvalidering eller användarautentisering.* Dessa åtgärder bör *stå i proportion till de berörda riskerna och* inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att säkerställa systemets säkerhet och integritet och bör inte undergräva en effektiv tillämpning av undantaget.
- (17) *Undantaget är begränsat till enheter som bedriver vetenskaplig forskning, och med beaktande av dess art och omfattning skulle varje potentiell skada som vållas rättsinnehavarna till följd av detta undantag vara minimal. Medlemsstaterna bör därför inte* föreskriva kompensation till rättsinnehavare när det gäller användning inom ramen för *de* undantag för text- och datautvinning som införs genom detta direktiv **■** .

(18) *Utöver dess betydelse i samband med vetenskaplig forskning används text- och datautvinningsteknik i stor utsträckning av både privata och offentliga enheter för att analysera stora mängder data inom olika områden av livet och för olika ändamål, inklusive offentliga tjänster, komplexa företagsbeslut och utveckling av nya tillämpningar eller ny teknik. Rättsinnehavare bör fortsatt kunna bevilja licens för användning av sina verk eller andra alster som inte omfattas av det obligatoriska undantag för text- och datautvinning för forskningsändamål som föreskrivs i detta direktiv och de befintliga undantag och inskränkningar som föreskrivs i direktiv 2001/29/EG. Samtidigt bör hänsyn tas till att användare av text- och datautvinningsteknik skulle kunna ställas inför ovisshet om rättsläget i fråga om huruvida mångfaldigande och utvinning som görs i text- och datautvinningssyfte kan utföras på verk eller andra alster som någon fått tillgång till på laglig väg, i synnerhet när mångfaldigande eller utvinning som sker som en del av den tekniska processen inte uppfyller alla villkor för det befintliga undantaget för tillfälliga former av mångfaldigande som föreskrivs i artikel 5.1 i direktiv 2001/29/EG. För att skapa större visshet om rättsläget i sådana fall, och för att uppmuntra till innovation även inom den privata sektorn, bör detta direktiv på vissa villkor föreskriva ett undantag eller en inskränkning för mångfaldigande och utvinning av verk och andra alster i text- och datautvinningssyfte och tillåta att kopior bevaras så länge som krävs för den text- och datautvinningen.*

Detta undantag eller denna inskränkning bör tillämpas endast när användaren har fått tillgång till verket eller andra alster på laglig väg, även när de har tillgängliggjorts för allmänheten online, och i den mån rättsinnehavarna inte har förbehållit sig rätten att göra mångfaldigande och utvinning i text- och datautvinningsssyfte på lämpligt sätt. När det gäller innehåll som har tillgängliggjorts online bör det anses lämpligt att förbehålla sig dessa rättigheter endast genom maskinläsbara metoder, inklusive metadata och villkor för en webbplats eller en tjänst. Annan användning bör inte påverkas av förbehåll för rättigheter för text- och datautvinning. I andra fall kan det vara lämpligt att förbehålla sig rättigheterna på andra sätt, till exempel genom avtal eller ensidiga förklaringar. Rättsinnehavare bör kunna vidta åtgärder för att säkerställa att deras förbehåll i detta avseende respekteras. Detta undantag eller denna inskränkning bör inte påverka vare sig det obligatoriska undantag för text- och datautvinning för forskningsändamål som föreskrivs i detta direktiv eller det befintliga undantaget för tillfälliga former av mångfaldigande som föreskrivs i artikel 5.1 i direktiv 2001/29/EG.

- (19) Artikel 5.3 a i direktiv 2001/29/EG ger medlemsstaterna rätt att införa ett undantag från eller en inskränkning i rätten till mångfaldigande, överföring till allmänheten och tillgängliggörande för allmänheten **av verk och andra alster på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer**, uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning. Dessutom tillåter artiklarna 6.2 b och 9 b i direktiv 96/9/EG användning av en databas och utdrag från ■ en väsentlig del av dess innehåll i illustrativt syfte inom undervisning.
- Tillämpningsområdet för dessa undantag eller inskränkningar och hur de gäller vid digital användning är oklart. Dessutom råder det oklarhet om huruvida dessa undantag eller inskränkningar är tillämpliga om undervisningen sker online och ■ på distans. Dessutom föreskriver den nuvarande **rättsliga** ramen ingen gränsöverskridande verkan. Denna situation kan hämma utvecklingen av digitalt understödd undervisning och distansundervisning. Därför måste ett nytt undantag eller en ny inskränkning av obligatorisk art införas för att säkerställa att utbildningsanstalter har full visshet om rättsläget när de använder verk eller andra alster i digital undervisning, även online och över gränserna.

- (20) Även om distansundervisning och gränsöverskridande utbildningsprogram för det mesta utvecklas på högre utbildningsnivåer används digitala verktyg och resurser i allt större utsträckning på alla utbildningsnivåer, särskilt för att förbättra och berika lärandeupplevelsen. Det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i detta direktiv bör därför gynna alla utbildningsanstalter *som erkänns av en medlemsstat, inbegripet de som är verksamma* inom grundskole- och gymnasieutbildning, yrkesutbildning och högre utbildning. *Undantaget respektive inskränkningen bör tillämpas endast* i den mån *användningen är motiverad av den specifika undervisningsverksamhetens icke-kommersiella* syfte. En utbildningsanstalts organisationsstruktur och finansieringssätt *bör inte vara* de avgörande faktorerna för att avgöra om dess verksamhet är av icke-kommersiell karaktär.

- (21) *Det undantag eller den inskränkning uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning som föreskrivs i detta direktiv bör anses omfatta digital användning av verk och andra alster ■ för att stödja, berika eller komplettera undervisningen, inbegripet ■ inlärningsaktiviteter. Den spridning av programvara som tillåts enligt det undantaget eller den inskränkningen bör begränsas till digital överföring av programvara. I de flesta fall skulle begreppet illustrativt syfte därför innebära att enbart delar av eller utdrag ur verk används, vilket inte bör ersätta inköp av material som i första hand är avsett för utbildningsmarknaden. Vid tillämpning av undantaget eller inskränkningen bör medlemsstaterna ha rätt att, för de olika kategorierna av verk eller andra alster, på ett välavvägt sätt ange hur stor andel av ett verk eller annat alster som kan användas uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning. Användning enligt undantaget eller inskränkningen bör anses omfatta de särskilda tillgänglighetsbehoven hos personer med funktionsnedsättning i samband med användning i illustrativt syfte inom undervisning.*

(22) *Användning av verk eller andra alster enligt det undantag eller den inskränkning uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning som föreskrivs i detta direktiv bör endast äga rum inom ramen för undervisning och inläring under utbildningsanstalters ansvar, även i samband med prov eller undervisningsverksamhet utanför utbildningsanstaltens lokaler, till exempel i ett museum, ett bibliotek eller någon annan kulturarvsinstitution, och bör begränsas till vad som är nödvändigt för syftet med sådan verksamhet. Undantaget eller inskränknigen bör omfatta både användning av verk eller andra alster som framställs i klassrummet eller på andra platser genom digitala hjälpmedel, till exempel elektroniska whiteboardtavlor eller digitala enheter som kan vara anslutna till internet, å ena sidan, och användning på distans genom säkra elektroniska miljöer, såsom i samband med nätkurser eller tillgång till läromedel som kompletterar en viss kurs, å andra sidan. En säker elektronisk miljö bör anses vara en digital undervisnings- och inlärningsmiljö till vilken tillträdet är begränsat till en utbildningsanstalts lärare och till elever eller studenter som deltar i ett studieprogram, särskilt genom ett lämpligt autentiseringsförfarande, inbegripet lösenordsbaserad autentisering.*

(23) Olika system som bygger på tillämpningen av det undantag som föreskrivs i direktiv 2001/29/EG eller på licensavtal som täcker andra användningsområden har införts i flera medlemsstater för att underlätta användning av verk och andra alster för utbildningsändamål. Dessa system har vanligen utvecklats med hänsyn till behoven i utbildningsanstalter och på olika utbildningsnivåer. Det är mycket viktigt att harmonisera omfattningen av det nya obligatoriska undantaget eller den nya obligatoriska inskränkningen med avseende på digital användning och undervisning över gränserna, men systemen för genomförandet kan variera från en medlemsstat till en annan, i den mån de inte hindrar en effektiv tillämpning av undantaget eller inskränkningen eller gränsöverskridande användning. ***Det bör till exempel stå medlemsstaterna fritt att kräva att upphovsmännens och de utövande konstnärernas ideella rättigheter respekteras vid användning av verk eller andra alster.*** Detta bör ge medlemsstaterna möjlighet att bygga vidare på de befintliga system som fastställts på nationell nivå. Medlemsstaterna kan i synnerhet besluta att förena tillämpningen av undantaget eller inskränkningen, helt eller delvis, med villkoret att det finns tillgång till lämpliga licenser som åtminstone omfattar samma användningsområden som de som är tillåtna enligt undantaget eller inskränkningen. ***I fall där licenser endast delvis omfattar de användningsområden som är tillåtna enligt undantaget eller inskränkningen bör medlemsstaterna säkerställa att all annan användning fortsatt omfattas av undantaget eller inskränkningen.***

Medlemsstaterna skulle till exempel kunna använda denna mekanism för att ge företräde för licenser för material som främst är avsett för utbildningsmarknaden eller licenser förnotblad. För att undvika att tillämpningen av undantaget på villkor att det finns tillgång till licenser, ger upphov till ovisshet om rättsläget eller till administrativa bördor för utbildningsanstalter, bör medlemsstater som tillämpar denna metod vidta konkreta åtgärder för att säkerställa att licensieringssystem som möjliggör digital användning av verk eller andra alster i illustrativt syfte inom undervisning är lättillgängliga och att utbildningsanstalter är medvetna om förekomsten av sådana licensieringssystem. Sådana licensieringssystem bör tillgodose utbildningsanstalternas behov. Man skulle också kunna utveckla informationsverktyg som syftar till att synliggöra de befintliga licensieringssystemen. Sådana system skulle till exempel kunna baseras på kollektiva licenser eller på avtalslicenser i syfte att undvika att utbildningsanstalter måste förhandla individuellt med rättsinnehavare. För att garantera visshet om rättsläget bör medlemsstaterna ange under vilka omständigheter utbildningsanstalter kan använda upphovsrättsskyddade verk eller andra alster enligt undantaget och när de i stället bör agera inom ramen för licensieringssystemet.

- (24) *Det bör stå medlemsstaterna fritt att föreskriva att rättsinnehavare ska få rimlig kompensation för den digitala användningen av sina verk eller andra alster vid tillämpning av det undantag eller den inskränkning i illustrativt syfte inom undervisning som föreskrivs i detta direktiv. Vid fastställandet av en möjlig nivå med avseende på rimlig kompensation bör vederbörlig hänsyn tas till bland annat medlemsstaternas utbildningsmål och den skada som rättsinnehavarna lider. De medlemsstater som beslutar att föreskriva rimlig kompensation bör uppmuntra användning av system som inte skapar en administrativ börda för utbildningsanstalter.*
- (25) Kulturarvsinstitutioner ägnar sig åt att bevara sina samlingar för framtida generationer. En bevarandeåtgärd *som avser verk eller andra alster i en kulturarvsinstitutioners samlingar* kan kräva mångfaldigande ■ och följaktligen att tillstånd inhämtas från de berörda rättsinnehavarna. ■ Den digitala tekniken erbjuder nya sätt att bevara det kulturarv som finns i dessa samlingar, men den medför också nya utmaningar. Mot bakgrund av dessa nya utmaningar är det nödvändigt att anpassa den befintliga rättsliga ramen genom att föreskriva ett obligatoriskt undantag från rätten till mångfaldigande för att möjliggöra *att* dessa bevarandeåtgärder *utförs av sådana institutioner.*

- (26) Det faktum att det finns olika metoder i medlemsstaterna när det gäller kulturarvsinstitutioners *mångfaldigande för* bevarandeändamål hindrar *dessa institutioners* gränsöverskridande samarbete, utbyte av metoder för bevarande *och inrättande av gränsöverskridande bevarandenätverk på den inre marknaden*, vilket leder till ineffektiv resursanvändning. *Detta kan sammantaget inverka negativt på bevarandet av kulturarvet.*
- (27) Medlemsstaterna bör därför vara skyldiga att föreskriva ett undantag som tillåter kulturarvsinstitutioner att för bevarandeändamål mångfaldiga verk och andra alster som finns permanent i deras samlingar, till exempel för att lösa problem med föråldrad teknik eller nedbrytning av det ursprungliga exemplaret *eller för att försäkra verk och andra alster*. Ett sådant undantag bör göra det möjligt att framställa kopior med lämpliga verktyg, metoder eller tekniker för bevarande, *i varje format och medium*, i det antal som behövs, när som helst under ett verks eller annat alsters livstid och i den utsträckning som krävs för **■** bevarandeändamålen. *Mångfaldigande som utförs av kulturarvsinstitutioner för andra ändamål än bevarande av verk och andra alster i deras permanenta samlingar bör fortsatt vara föremål för tillstånd från rättsinnehavarna, såvida det inte är tillåtet enligt andra undantag eller inskränkningar som föreskrivs i unionsrätten.*

- (28) *Kulturarvsinstitutioner har inte själva nödvändigtvis de tekniska medel eller den sakkunskap som krävs för att vidta nödvändiga åtgärder i syfte att bevara sina samlingar, särskilt inte i den digitala miljön, och skulle därför kunna ta hjälp av andra kulturinstitutioner och andra tredje parter för detta ändamål. Enligt det undantag för bevarandeändamål som föreskrivs i detta direktiv bör kulturinstitutioner tillåtas att förlita sig på tredje parter som agerar på deras vägnar och under deras ansvar – inbegripet sådana som är baserade i andra medlemsstater – för att framställa kopior.*
- (29) Vid tillämpningen av detta direktiv bör verk och andra alster anses ingå permanent i en kulturinstitutionens samlingar när exemplar *av sådana verk eller andra alster* ägs eller innehas permanent av *institutionen*, till exempel som en följd av överlåtelse av äganderätt, licensavtal, *skyldigheter med avseende på pliktexemplar eller arrangemang för permanent förvar.*

- (30) Kulturarvsinstitutioner bör ha tillgång till en tydlig ram för digitalisering och spridning, även över gränserna, av **■** verk eller andra alster *som anses vara utgångna vid tillämpningen av detta direktiv*. Särdragen hos samlingarna av utgångna verk eller andra alster, *tillsammans med det antal verk och andra alster som ingår i massdigitaliseringsprojekt*, innebär dock att det kan vara mycket svårt att få ett föregående tillstånd från enskilda rättsinnehavare. Detta kan till exempel bero på åldern på verken eller de andra alstren, deras begränsade kommersiella värde eller det faktum att de aldrig varit avsedda *eller aldrig använts* för kommersiellt bruk. Det är därför nödvändigt att föreskriva åtgärder som underlättar *viss användning av* utgångna verk *eller andra alster* som ingår *permanent* i kulturarvsinstitutioners samlingar **■**.
- (31) *Samtliga medlemsstater bör därför ha inrättat rättsliga mekanismer som möjliggör att licenser utfärdade till kulturarvsinstitutioner av relevanta och tillräckligt representativa kollektiva förvaltningsorganisationer, för viss användning av utgångna verk eller andra alster, även omfattar rättigheter för rättsinnehavare som inte har gett någon kollektiv förvaltningsorganisation ett mandat i detta avseende. Det bör vara möjligt att i enlighet med detta direktiv låta sådana licenser omfatta alla medlemsstater.*

(32) *Bestämmelserna om kollektiv licensiering av utgångna verk och andra alster som införs genom detta direktiv kanske inte erbjuder en lösning för alla fall där kulturarvsinstitutioner har svårt att få alla nödvändiga tillstånd från rättsinnehavare för användning av sådana utgångna verk eller andra alster. Detta kan exempelvis vara fallet om det inte finns någon praxis för kollektiv förvaltning av rättigheter till en viss typ av verk eller andra alster eller om den relevanta kollektiva förvaltningsorganisationen inte är tillräckligt representativ för den berörda kategorin av rättsinnehavare och de berörda rättigheterna. I sådana särskilda fall bör det vara möjligt för kulturarvsinstitutioner att tillgängliggöra utgångna verk eller andra alster som finns permanent i deras samlingar online i alla medlemsstater, inom ramen för ett harmoniserat undantag från eller en harmoniserad inskränkning i upphovsrätten och närstående rättigheter. Det är viktigt att användning som omfattas av ett sådant undantag från, eller en sådan inskränkning av, upphovsrätt och närstående rättigheter äger rum endast om vissa villkor är uppfyllda, särskilt när det gäller tillgången till licenslösningar. Avsaknaden av en överenskommelse om licensvillkoren bör inte tolkas som bristande tillgång till licenslösningar.*

- (33) Medlemsstaterna bör, inom ramen för detta direktiv, kunna tillämpa flexibilitet vid valet av den särskilda typ av *licensieringsmekanism, såsom avtalslicenser eller presumtioner om representation*, som *de inför för kulturarvsinstitutioners användning av utgångna verk eller andra alster* i enlighet med sina rättsliga traditioner, sedvänjor eller förhållanden. *Medlemsstaterna bör också ha flexibilitet att fastställa vilka kraven är för att de kollektiva förvaltningsorganisationerna ska vara tillräckligt representativa, så länge det fastställandet grundar sig på att ett betydande antal rättsinnehavare för den relevanta typen av verk eller andra alster har gett ett mandat som möjliggör licensiering för den relevanta typen av användning. Det bör stå medlemsstaterna fritt att fastställa särskilda regler för fall där fler än en kollektiv förvaltningsorganisation är representativ för de relevanta verken eller andra alstren, genom att kräva exempelvis gemensamma licenser eller ett avtal mellan de berörda organisationerna.*
- (34) I samband med dessa licensieringsmekanismer är det viktigt med ett rigoröst och välfungerande system för kollektiv förvaltning. Direktiv 2014/26/EU fastställer ett sådant system och det systemet omfattar i synnerhet regler om god förvaltning, transparens och rapportering samt om regelbunden, omsorgsfull och korrekt fördelning och utbetalning av utestående belopp till enskilda rättsinnehavare ■ .

(35) *Lämpliga skyddsåtgärder bör vara tillgängliga för alla rättsinnehavare, som bör ges möjlighet att avstå från att tillämpa de licensieringsmekanismer och det undantag eller den inskränkning som införs genom detta direktiv för användning av utgångna verk eller andra alster med avseende på alla sina verk eller andra alster, med avseende på alla licenser eller all användning som omfattas av undantaget eller inskränkningen, eller med avseende på vissa verk eller andra alster eller i samband med vissa licenser eller viss användning som omfattas av undantaget eller inskränkningen, när som helst före eller under licensens giltighetstid eller den användning som omfattas av undantaget eller inskränkningen. Villkor som styr dessa licensieringsmekanismer bör inte påverka deras praktiska betydelse för kulturarvsinstitutioner. När en rättsinnehavare avstår från att tillämpa sådana mekanismer eller ett sådant undantag eller en sådan inskränkning på ett eller flera verk eller andra alster, är det viktigt att all pågående användning avslutas inom en rimlig tidsperiod och – om den äger rum med stöd av en kollektiv licens – att den kollektiva förvaltningsorganisationen, när den underrättats, upphör att utfärda licenser som omfattar den berörda användningen. Om rättsinnehavarna väljer att avstå enligt ovan bör detta inte påverka deras anspråk på ersättning för den faktiska användningen av verket eller andra alster inom ramen för licensen.*

(36) *Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att besluta vem som ska ha det rättsliga ansvaret vad gäller huruvida licensiering och användning av utgångna verk och andra alster uppfyller de villkor som anges i detta direktiv samt vad gäller huruvida de berörda parterna uppfyller villkoren för dessa licenser.*

(37) Med tanke på mångfalden av verk och andra alster i kulturarvsinstitutionernas samlingar är det viktigt att de licensieringsmekanismer **och det undantag eller den inskränkning** som fastställs i detta direktiv är tillgängliga och kan användas i praktiken för olika typer av verk och andra alster, såsom fotografier, **programvara, fonogram, audiovisuella verk och unika konstverk, även när de aldrig gjorts kommersiellt tillgängliga. Verk som aldrig varit kommersiellt tillgängliga kan innefatta affischer, broschyrer, tidskrifter eller audiovisuella verk framställda av amatörer, men även verk eller andra alster som inte har getts ut, utan att detta påverkar andra tillämpliga rättsliga begränsningar, såsom nationella regler om ideella rättigheter. Om ett verk eller annat alster finns tillgängligt i någon av sina olika versioner, till exempel senare utgåvor av litterära verk och alternativa versioner av filmverk, eller i någon av sina olika former, såsom digitala och tryckta format av samma verk, bör det verket eller andra alstret inte betraktas som utgången. Omvänt bör den kommersiella tillgången till anpassningar, inbegripet andra språkversioner eller audiovisuella anpassningar av ett litterärt verk, inte utesluta att ett verk eller annat alster fastställs vara utgången på ett visst språk.** För att ta hänsyn till särdragen hos olika **typer** av verk och andra alster vad gäller sätt för utgivning och spridning, och för att underlätta användningen av dessa mekanismer, kan det bli nödvändigt ■ att fastställa särskilda krav och förfaranden för den praktiska tillämpningen av dessa licensieringsmekanismer, **såsom krav på att en viss tidsperiod har löpt sedan verket eller annat alster för första gången var kommersiellt tillgängligt.** Det är lämpligt att medlemsstaterna samråder med rättsinnehavare, **kulturarvsinstitutioner** och kollektiva förvaltningsorganisationer när de fastställer sådana krav och förfaranden.

(38) *När man fastställer om verk eller andra alster är utgångna bör rimliga ansträngningar krävas för att bedöma om de finns att tillgå för allmänheten via sedvanliga kommersiella kanaler, med beaktande av egenskaperna hos det specifika verket eller andra alstret eller den specifika uppsättningen av verk eller andra alster. Det bör stå medlemsstaterna fritt att fastställa fördelningen av ansvaret för dessa rimliga ansträngningar. De rimliga ansträngningarna bör inte innebära upprepade åtgärder över tid, men de bör dock omfatta att lättillgängliga belägg för att verk eller andra alster kommer att göras tillgängliga via sedvanliga kommersiella kanaler beaktas. En bedömning verk för verk bör krävas endast när det anses rimligt med tanke på tillgången till relevant information, sannolikheten för kommersiell tillgänglighet och den förväntade transaktionskostnaden. Kontroll av tillgänglighet för ett verk eller annat alster bör normalt sett äga rum i den medlemsstat där kulturarvsinstitutionen är etablerad, såvida inte kontroll över gränserna anses rimlig, till exempel när det finns lättillgänglig information om att ett litterärt verk först publicerats i en viss språkversion i en annan medlemsstat. I många fall skulle status som utgången för en uppsättning verk eller andra alster kunna fastställas med hjälp av en proportionell mekanism, till exempel stickprov. Begränsad tillgång till ett verk eller annat alster, till exempel tillgång i andrahandsbutiker, eller en teoretisk möjlighet att en licens för ett verk eller annat alster kan erhållas, bör inte resultera i att tillgänglighet för allmänheten anses föreligga via sedvanliga kommersiella kanaler.*

- (39) Av hänsyn till principen om internationell hövlighet bör den licensieringsmekanism **och det undantag eller den inskränkning** för digitalisering och spridning av utgångna verk och andra alster som föreskrivs i detta direktiv inte tillämpas på **uppsättningar av utgångna verk eller andra alster om det finns tillgängliga belägg för en presumtion om att de huvudsakligen består av verk eller andra alster i tredjeländer, såvida inte den berörda kollektiva förvaltningsorganisationen är tillräckligt representativ för det tredjelandet, exempelvis genom ett representationsavtal. Den bedömningen kan baseras på belägg som framkommit sedan rimliga ansträngningar gjorts för att fastställa om verk eller andra alster har status som utgångna, utan att ytterligare belägg behöver eftersökas. En bedömning verk för verk av utgångna verks eller andra alsters ursprung bör krävas endast i den mån det också krävs för att göra de rimliga ansträngningarna för att fastställa om verken är kommersiellt tillgängliga.**

(40) *Det bör stå de avtalsslutande kulturarvsinstitutionerna och kollektiva förvaltningsorganisationerna fritt att komma överens om licensers territoriella räckvidd, inbegripet möjligheten att omfatta alla medlemsstater, licensavgiften och tillåten användning. Användning som omfattas av sådana licenser bör inte äga rum i vinstsyfte, inte heller när kopior distribueras av kulturarvsinstitutionen, till exempel när det gäller marknadsföringsmaterial om en utställning.* Mot bakgrund av att *digitalisering av kulturarvsinstitutioners samlingar* kan medföra betydande investeringar ■ bör *samtidigt* licenser som beviljas enligt den mekanism som föreskrivs i detta direktiv inte hindra *kulturarvsinstitutionerna* från att ■ täcka kostnaderna för licensen och kostnaderna för digitalisering och spridning av de verk eller andra alster som omfattas av licensen.

(41) ***Både före och under användningen inom ramen för en licens eller inom ramen för undantaget eller inskränkningen, beroende på vad som är tillämpligt, bör information offentliggöras på lämpligt sätt om kulturarvsinstitutioners pågående och framtida användning av utgångna verk och andra alster på grundval av*** ■ ***detta direktiv och de arrangemang som gör det möjligt för alla rättsinnehavare att avstå från att tillämpa licenser eller undantaget eller inskränkningen på sina verk eller andra alster. Sådant offentliggörande är särskilt viktigt när användning sker över gränserna på den inre marknaden. Det är därför lämpligt att fastställa bestämmelser om inrättandet av en gemensam allmänt tillgänglig webbportal för unionen för att göra sådan information tillgänglig för allmänheten under en rimlig tidsperiod innan*** ■ ***användningen äger rum. Den portalen bör göra det lättare för rättsinnehavare att avstå från att tillämpa licenser eller undantag eller inskränkningar på sina verk eller andra alster.*** Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 386/2012¹ har Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet i uppdrag att utföra vissa uppgifter och aktiviteter som finansieras med hjälp av egna budgetmedel och som syftar till att underlätta och stödja de nationella myndigheternas, den privata sektorns och unionsinstitutionernas verksamhet i kampen mot, inbegripet förebyggandet av, intrång i immateriella rättigheter. Därför bör byrån vara det organ som upprättar och förvaltar den portal som gör sådan information tillgänglig.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 386/2012 av den 19 april 2012 om tilldelning till Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) av uppgifter i samband med säkerställande av skydd för immateriella rättigheter, inbegripet sammanförande av företrädare för offentlig och privat sektor i ett europeiskt observatorium avseende intrång i immateriella rättigheter (EUT L 129, 16.5.2012, s. 1).

Utöver att tillhandahålla informationen via portalen kan ytterligare lämpliga informationsåtgärder behöva vidtas från fall till fall för att öka de berörda rättsinnehavarnas medvetenhet i det avseendet, till exempel genom att använda ytterligare kommunikationskanaler för att nå ut till en bredare allmänhet. Vikten av ytterligare informationsåtgärder samt typen av åtgärder och deras geografiska räckvidd bör vara beroende av egenskaperna hos de relevanta utgångna verken eller andra alstren, villkoren för licenserna eller typen av användning enligt undantaget eller inskränkningen samt befintlig praxis i medlemsstaterna. Informationsåtgärderna bör vara ändamålsenliga utan att varje enskild rättsinnehavare behöver informeras individuellt.

- (42) *För att säkerställa att de licensieringsmekanismer för utgångna verk eller andra alster som inrättas genom detta direktiv är relevanta och fungerar som de ska, att rättsinnehavarna är tillräckligt skyddade, att licenserna offentliggörs korrekt och att det råder visshet om rättsläget avseende de kollektiva förvaltningsorganisationernas representativitet och kategoriseringen av verken, bör medlemsstaterna främja en sektorsspecifik dialog mellan berörda parter.*
- (43) *De åtgärder som föreskrivs i detta direktiv för att underlätta kollektiv licensiering av rättigheter till utgångna verk eller andra alster som finns permanent i kulturarvsinstitutioners samlingar bör inte påverka användningen av sådana verk eller andra alster enligt de undantag eller inskränkningar som föreskrivs i unionsrätten eller enligt andra licenser med utsträckt verkan, när sådan licensiering inte grundar sig på att de berörda verken eller andra alstren är utgångna. Dessa åtgärder bör inte heller påverka tillämpningen av nationella mekanismer för användning av utgångna verk eller andra alster på grundval av licenser mellan kollektiva förvaltningsorganisationer och andra användare än kulturarvsinstitutioner.*

(44) *Mekanismer för kollektiv licensiering med utsträckt verkan gör det möjligt för en kollektiv förvaltningsorganisation att erbjuda licenser som ett kollektivt licensieringsorgan för rättsinnehavarnas räkning, oberoende av huruvida de sistnämnda har gett organisationen tillstånd att göra detta. System som bygger på sådana mekanismer, till exempel avtalslicenser, rättsliga mandat eller presumtioner om representation, är fast praxis i flera medlemsstater och kan användas inom olika områden. En fungerande upphovsrättslig ram som fungerar för alla parter kräver tillgång till proportionella rättsliga mekanismer för licensiering av verk eller andra alster. Medlemsstaterna bör därför kunna förlita sig på lösningar som gör det möjligt för kollektiva förvaltningsorganisationer att erbjuda licenser som omfattar ett potentiellt stort antal verk eller andra alster för vissa typer av användning, och fördela intäkterna från sådana licenser till rättsinnehavarna i enlighet med direktiv 2014/26/EU.*

(45) *Med tanke på arten hos viss användning, i kombination med det vanligtvis stora antalet verk eller andra alster som berörs, är transaktionskostnaden för individuell klarering av rättigheter med varje berörd rättsinnehavare oöverkomligt hög. Till följd av detta kommer de transaktioner som krävs inom dessa områden för att möjliggöra användning av dessa verk eller andra alster sannolikt inte att äga rum, utan ändamålsenliga mekanismer för kollektiv licensiering. Licensiering genom avtalslicenser av kollektiva förvaltningsorganisationer och liknande mekanismer kan göra det möjligt att ingå avtal på dessa områden om kollektiv licensiering grundad på tillstånd från rättsinnehavarna inte medför en heltäckande lösning som omfattar alla verk och andra alster som ska användas. Dessa mekanismer kompletterar den kollektiva rättighetsförvaltningen på grundval av enskilda tillstånd från rättsinnehavarna, genom att i vissa fall ge användarna full visshet om rättsläget. Samtidigt ger de rättsinnehavarna en möjlighet att dra nytta av den legitima användningen av sina verk.*

(46) *Med tanke på den ökande betydelsen av möjligheten att erbjuda flexibla licensieringssystem i den digitala tidsåldern och den ökande användningen av sådana system, bör medlemsstaterna kunna föreskriva licensieringsmekanismer som gör det möjligt för kollektiva förvaltningsorganisationer att ingå licensavtal, på frivillig basis, oberoende av huruvida samtliga rättsinnehavare har gett den berörda organisationen tillstånd att göra detta. Medlemsstaterna bör kunna behålla och införa sådana mekanismer i enlighet med sina nationella traditioner, sedvänjor eller förhållanden, med förbehåll för de skyddsåtgärder som föreskrivs i detta direktiv och i överensstämmelse med unionsrätten och unionens internationella åtaganden. Dessa system skulle få verkan endast på den berörda medlemsstatens territorium, om inte annat föreskrivs i unionsrätten. Medlemsstaterna bör ha flexibilitet att välja den specifika typ av mekanism som gör det möjligt att låta licenser för verk eller andra alster utsträckas till att omfatta även rättigheterna för rättsinnehavare som inte har gett den organisation som ingår avtalet något mandat, förutsatt att det är förenligt med unionsrätten, inbegripet de regler om kollektiv förvaltning av rättigheter som föreskrivs i direktiv 2014/26/EU. I synnerhet bör sådana system också säkerställa att artikel 7 i direktiv 2014/26/EU tillämpas på rättsinnehavare som inte är medlemmar i den organisation som ingår avtalet. Sådana mekanismer skulle kunna omfatta avtalslicenser, rättsliga mandat och presumtioner om representation. Bestämmelserna i detta direktiv om kollektiv licensiering bör inte påverka medlemsstaternas befintliga möjligheter att tillämpa obligatorisk kollektiv rättighetsförvaltning eller andra mekanismer för kollektiv licensiering med utsträckt verkan, såsom den som ingår i artikel 3 i rådets direktiv 93/83/EEG¹.*

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

(47) *Det är viktigt att mekanismer för kollektiv licensiering med utsträckt verkan tillämpas endast inom väldefinierade användningsområden där insatserna för att erhålla individuella tillstånd från rättsinnehavarna vanligtvis är så betungande och opraktiska att den erforderliga licenstransaktionen, nämligen en licens som omfattar alla berörda rättsinnehavare, sannolikt inte kommer att äga rum på grund av arten av användning eller de typer av verk eller andra alster som berörs. Sådana mekanismer bör bygga på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier för behandlingen av rättsinnehavare, däribland rättsinnehavare som inte är medlemmar i organisationen för kollektiv förvaltningstillstånd. Framför allt bör enbart det faktum att de berörda rättsinnehavarna inte är medborgare eller bosatta i eller inte är etablerade i den medlemsstat där användaren ansöker om licens inte i sig utgöra ett skäl att betrakta de insatser som krävs för klarering av rättigheter som så betungande och opraktiska att det motiverar tillämpning av sådana mekanismer. På samma sätt är det viktigt att den licensierade användningen varken påverkar det ekonomiska värdet av de berörda rättigheterna negativt eller berövar rättsinnehavarna betydande kommersiella fördelar.*

(48) *Medlemsstaterna bör säkerställa att det finns lämpliga, icke-diskriminerande skyddsåtgärder för att skydda legitima intressen för rättsinnehavare som inte representeras av den organisation som erbjuder licensen. För att motivera mekanismernas utsträckta verkan bör en sådan organisation mer specifikt, på grundval av tillstånd från rättsinnehavarna, vara tillräckligt representativ när det gäller typerna av verk eller andra alster och de rättigheter som omfattas av licensen. Medlemsstaterna bör fastställa de krav som ska uppfyllas av dessa organisationer för att de ska anses vara tillräckligt representativa, med beaktande av den kategori av rättigheter som förvaltas av den organisationen, organisationens förmåga att förvalta rättigheterna på ett ändamålsenligt sätt, den kreativa sektor där den är verksam och huruvida organisationen omfattar ett betydande antal rättsinnehavare för den relevanta typen av verk eller andra alster som har gett ett mandat som möjliggör licensiering av den relevanta typen av användning, i enlighet med direktiv 2014/26/EU. För att skapa visshet om rättsläget och säkerställa förtroendet för mekanismerna bör medlemsstaterna ha rätt att besluta vem som ska ha det rättsliga ansvaret vad gäller tillåten användning enligt licensavtalet. Alla rättsinnehavare vars verk används i enlighet med licensen bör garanteras likabehandling, särskilt när det gäller tillgång till information om licensiering och fördelning av ersättning. Informationsåtgärderna bör vara ändamålsenliga under licensens hela giltighetstid, och bör inte medföra en oproportionell administrativ börda för användare, kollektiva förvaltningsorganisationer eller rättsinnehavare och utan att varje enskild rättsinnehavare behöver informeras individuellt.*

För att säkerställa att rättsinnehavare lätt kan återfå kontrollen över sina verk och för att förhindra all användning av deras verk som skulle kunna skada deras intressen, är det avgörande att rättsinnehavare ges en faktisk möjlighet att avstå från att tillämpa sådana mekanismer på sina verk eller andra alster för all användning och alla verk eller andra alster, eller för viss användning och vissa verk eller andra alster, också innan ett licensavtal ingås och under licensens giltighetstid. I sådana fall bör all pågående användning avslutas inom en rimlig tidsperiod. Om rättsinnehavare väljer att avstå enligt ovan bör detta inte påverka deras anspråk på ersättning för den faktiska användningen av verket eller det andra alstret inom ramen för licensen. Medlemsstaterna bör också kunna besluta att ytterligare åtgärder är lämpliga för att skydda rättsinnehavare. Sådana ytterligare åtgärder kan till exempel inbegripa att uppmuntra till utbyte av information mellan kollektiva förvaltningsorganisationer och andra berörda parter runt om i unionen för att öka medvetenheten om dessa mekanismer och de alternativ som står till rättsinnehavarnas förfogande att inte låta sina verk eller andra alster omfattas av dessa mekanismer.

(49) Medlemsstaterna bör säkerställa att syftet med och räckvidden för varje licens som beviljas till följd av mekanismer för kollektiv licensiering med utsträckt verkan, liksom möjliga användningsområden, under alla omständigheter definieras noggrant och tydligt i lagstiftningen eller, om den underliggande lagstiftningen är en allmän bestämmelse, inom ramen för de licensieringsförfaranden som tillämpas till följd av sådana allmänna bestämmelser, eller i de beviljade licenserna. Rätten att förvalta en licens inom ramen för sådana mekanismer bör också begränsas till kollektiva förvaltningsorganisationer som omfattas av nationell lag genom vilken direktiv 2014/26/EU genomförs.

(50) *Med tanke på de olika traditionerna och erfarenheterna av kollektiv licensiering med utsträckt verkan i olika medlemsstater och deras tillämplighet på rättsinnehavare oberoende av medborgarskap och bosättningsmedlemsstat, är det viktigt att säkerställa transparens och dialog på unionsnivå om hur dessa mekanismer fungerar i praktiken, bland annat när det gäller ändamålsenligheten i skyddsåtgärderna för rättsinnehavare, dessa mekanismers användbarhet, deras verkan på rättsinnehavare som inte har gett organisationen tillstånd eller rättsinnehavare som är medborgare eller bosatta i en annan medlemsstat, och konsekvenserna för gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, inbegripet det eventuella behovet att fastställa regler för att ge sådana mekanismer gränsöverskridande verkan på den inre marknaden. För att säkerställa transparens bör information om användningen av sådana mekanismer enligt detta direktiv regelbundet offentliggöras av kommissionen. Medlemsstater som har infört sådana mekanismer bör därför informera kommissionen om relevanta nationella bestämmelser och deras tillämpning i praktiken, inklusive tillämpningsområde och typer av licenser som införs på grundval av den allmänna lagstiftningen, omfattningen av licensieringen och de kollektiva förvaltningsorganisationer som berörs. Sådan information bör diskuteras med medlemsstaterna i den kontaktkommitté som inrättas i artikel 12.3 i direktiv 2001/29/EG. Kommissionen bör offentliggöra en rapport om användningen av sådana mekanismer i unionen och deras inverkan på licensiering och rättsinnehavare, spridningen av kulturellt innehåll och gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster på området kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter, liksom om inverkan på konkurrensen.*

- (51) **Beställvideotjänster** har potential att spela en avgörande roll för spridningen av **audiovisuella** verk i hela unionen. **Tillgängligheten till sådana verk, i synnerhet europeiska verk, är dock fortfarande begränsad genom beställvideotjänster.** Avtal om onlineutnyttjande av sådana verk kan **vara svåra att få till stånd på grund av** problem som gäller licensiering av rättigheter. Sådana problem kan uppstå t.ex. när innehavaren av rättigheterna för ett visst territorium **har små ekonomiska incitament** för onlineutnyttjande **av ett verk och inte licensierar eller inte släpper onlinerättigheterna, vilket kan leda till att audiovisuella verk inte blir tillgängliga via beställvideotjänster.** **Andra** problem skulle kunna **hänga** samman med olika visningsmöjligheter för utnyttjandet inom olika tidsramar.

(52) För att underlätta licensiering av rättigheter till audiovisuella verk till *beställvideotjänster* bör medlemsstaterna åläggas att *tillhandahålla* en förhandlingsmekanism som gör det möjligt för parter som är villiga att förhandla fram ett avtal att ta hjälp av ett opartiskt organ *eller en eller flera medlare*. *I detta syfte bör medlemsstaterna antingen ha rätt att inrätta ett nytt organ eller använda sig av ett befintligt organ som uppfyller kraven i detta direktiv. Medlemsstaterna bör kunna utse ett eller flera behöriga organ eller en eller flera behöriga medlare. Organet eller medlarna bör sammanträda med parterna och hjälpa till med förhandlingarna genom att ge professionell, opartisk och extern rådgivning. Om parter från olika medlemsstater deltar i förhandlingarna och dessa parter beslutar att använda förhandlingsmekanismen, bör parterna på förhand komma överens om vilken medlemsstat som ska vara behörig. Organet eller medlarna kan träffa parterna i början för att hjälpa till med att få igång förhandlingarna, eller under förhandlingarnas gång för att hjälpa till med att nå fram till ett ingående av avtal. Deltagande i den förhandlingsmekanismen och efterföljande ingående av avtal bör vara frivilligt och bör inte påverka parternas avtalsfrihet.* Medlemsstaterna bör ha möjlighet *själva* besluta om ■ förhandlingsmekanismens *specifika* funktion, bl.a. när och hur länge förhandlingshjälpen ska ges och vem som ska bära kostnaderna. Medlemsstaterna bör säkerställa att de administrativa och finansiella bördorna förblir proportionella för att garantera *förhandlingsmekanismens* effektivitet. *Medlemsstaterna rekommenderas, men har ingen skyldighet, att uppmuntra dialog mellan organisationer som företräder parterna.*

(53) *När skyddstiden för ett verk löper ut blir verket upphovsrättsligt fritt, och de rättigheter som unionens upphovsrätt erbjuder med avseende på verket upphör. På bildkonstområdet bidrar upphovsrättsligt fri spridning av trogna återgivningar av verken till ökad tillgång till och främjande av kultur och tillgång till kulturarvet. I den digitala miljön är skyddet av sådana återgivningar genom upphovsrätt eller närstående rättigheter oförenligt med upphörandet av verkets upphovsrättsliga skydd. De nationella upphovsrättslagar som reglerar skyddet av sådana återgivningar uppvisar dessutom skillnader, vilket skapar rättslig oklarhet och påverkar spridningen av upphovsrättsligt fri bildkonst över gränserna. Vissa återgivningar av upphovsrättsligt fri bildkonst bör därför inte skyddas av upphovsrätten eller närstående rättigheter. Detta bör sammantaget inte hindra kulturarvsinstitutioner från att sälja återgivningar, exempelvis vykort.*

- (54) En fri och pluralistisk press är avgörande för att säkerställa kvalitetsjournalistik och medborgarnas tillgång till information. Den ger ett mycket grundläggande bidrag till den offentliga debatten och ett välfungerande demokratiskt samhälle. ***Den stora tillgången på presspublikationer online har lett till uppkomsten av nya onlinetjänster som nyhetsaggregatorer och mediebevakning, där återanvändning av presspublikationer är ett viktigt inslag i affärsmodellen och en inkomstkälla.*** Utgivare av presspublikationer ***har*** problem med licensieringen av onlineutnyttjande av deras publikationer ***till aktörer som tillhandahåller den typen av tjänster, vilket gör det svårare för dem att*** få tillbaka sina investeringar. Under omständigheter där utgivare av presspublikationer inte erkänns som rättsinnehavare är det ofta komplext och ineffektivt att licensiera och hävda ***rättigheter för presspublikationer som används online av informationssamhällets tjänsteleverantörer*** i den digitala miljön.

- (55) Utgivares organisatoriska och finansiella bidrag till produktion av presspublikationer måste erkännas och främjas ytterligare för att säkerställa hållbarheten i förlagsbranschen, ***och därigenom garantera tillgången till tillförlitlig information.*** Det är därför nödvändigt att på unionsnivå skapa ett harmoniserat rättsligt skydd för presspublikationer när det gäller ***onlineanvändning av informationssamhällets tjänsteleverantörer, utan att detta inverkar på sådana befintliga upphovsrättsbestämmelser i unionsrätten som är tillämpliga på enskilda personers privata eller icke-kommersiella användning av presspublikationer, till exempel när sådana användare delar presspublikationer online.*** Ett sådant skydd bör garanteras i praktiken genom att i unionslagstiftningen införa till upphovsrätten närstående rättigheter för mångfaldigande och tillgängliggörande för allmänheten av presspublikationer ***från utgivare som är etablerade i en medlemsstat*** när det gäller onlineanvändning av ***informationssamhällets tjänsteleverantörer i enlighet med vad som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535¹.*** ***Det här direktivets rättsliga skydd för presspublikationer bör kunna utnyttjas av utgivare som är etablerade i en medlemsstat och har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudanläggning inom unionen.***
- Begreppet "utgivare av presspublikationer" bör förstås så att det innefattar tjänsteleverantörer, till exempel nyhetsutgivare eller nyhetsbyråer, när de ger ut presspublikationer i enlighet med vad som avses i detta direktiv.***

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

(56) Vid tillämpningen av detta direktiv är det nödvändigt att definiera begreppet *presspublikationer* så att det endast omfattar journalistiska publikationer som ges ut i alla typer av medier, *även pappersmedier, inom ramen för en ekonomisk aktivitet som utgör ett tillhandahållande av tjänster enligt unionsrätten. De presspublikationer som bör avses* inkluderar exempelvis dags-, vecko- eller månadstidningar av allmänt eller särskilt intresse, *inbegripet abonnemangsbaserade tidskrifter*, samt nyhetswebbplatser. *Presspublikationer innehåller oftast skriftliga verk men i allt större utsträckning även andra typer av verk och andra alster, särskilt fotografier och videor.* Periodiska publikationer som ges ut för vetenskapliga eller akademiska ändamål, såsom vetenskapliga tidskrifter, bör inte omfattas av det skydd som ges till presspublikationer i detta direktiv. *Det skyddet bör heller inte gälla webbplatser, till exempel bloggar, som publicerar information i samband med verksamhet där ingen tjänsteleverantör, såsom en nyhetsutgivare, är initiativtagare till eller har redaktionellt ansvar respektive kontroll över verksamheten.*

(57) De rättigheter som tillkommer utgivare av presspublikationer enligt detta direktiv bör ha samma räckvidd som de rättigheter till mångfaldigande och tillgängliggörande för allmänheten som anges i direktiv 2001/29/EG, i den mån det rör sig om *onlineanvändning* av *informationssamhällets tjänsteleverantörer*. *De rättigheter som tillkommer utgivare av presspublikationer bör inte omfatta hyperlänkingsåtgärder. De bör heller inte omfatta rena fakta som rapporteras av presspublikationen.* De rättigheter som tillkommer utgivare av presspublikationer enligt detta direktiv bör också omfattas av samma bestämmelser om undantag och inskränkningar som gäller för de rättigheter som föreskrivs i direktiv 2001/29/EG, inbegripet det undantag för citat för användning i kritik eller recensioner som föreskrivs i artikel 5.3 d i det direktiv.

(58) *Informationssamhällets tjänsteleverantörers användning av presspublikationer kan bestå av användning av hela publikationer eller artiklar men också av delar av presspublikationer. Sådan användning av delar av presspublikationer har också fått ökad ekonomisk betydelse. Samtidigt är det inte troligt att användning av enskilda ord eller mycket korta utdrag ur presspublikationer av informationssamhällets tjänsteleverantörer skulle undergräva de investeringar i produktion av innehåll som gjorts av utgivare av presspublikationer. Därför bör det fastställas att användning av enskilda ord eller mycket korta utdrag ur presspublikationer inte bör ingå i tillämpningsområdet för de rättigheter som fastställs detta direktiv. Med tanke på den massiva sammanställning och användning av presspublikationer som informationssamhällets tjänsteleverantörer ägnar sig åt är det viktigt att uteslutandet av mycket korta utdrag tolkas så att det inte inverkar negativt på den avsedda effekten av de rättigheter som fastställs i detta direktiv.*

(59) Det skydd som ges utgivare av presspublikationer i detta direktiv bör inte påverka rättigheterna för upphovsmän och andra rättsinnehavare till verk och andra alster som ingår i publikationer, bl. a. vad gäller i vilken utsträckning upphovsmän och andra rättsinnehavare kan använda sina verk eller andra alster oberoende av den presspublikation i vilken de ingår. Utgivare av presspublikationer bör därför inte kunna åberopa det skydd de ges enligt detta direktiv mot upphovsmän och andra rättsinnehavare **eller mot andra auktoriserade användare av samma verk eller andra alster**. Det bör inte påverka avtal som ingåtts mellan utgivare av presspublikationer å ena sidan och upphovsmän och andra rättsinnehavare å andra sidan. ***Upphovsmän vars verk ingår i en presspublikation bör ha rätt till en lämplig andel av de intäkter som pressutgivare får för informationssamhällets tjänsteleverantörers användning av deras presspublikationer. Detta bör inte påverka nationell rätt om äganderätt och utövande av rättigheter i samband med anställningsavtal, på villkor att denna rätt är förenlig med unionsrätten.***

(60) Utgivare, inbegripet utgivare av presspublikationer, böcker, vetenskapliga publikationer *och musikaliska verk*, bedriver ofta sin verksamhet på grundval av överlåtelse av upphovsrätt genom avtal eller lagbestämmelser. I detta sammanhang gör utgivare en investering i syfte att utnyttja de verk som ingår i deras publikationer och kan i vissa fall gå miste om inkomster om sådana verk används inom ramen för undantag eller inskränkningar, t.ex. de för privat kopiering och reprografi, *inbegripet motsvarande existerande nationella system för reprografi i medlemsstaterna, eller inom ramen för offentliga utlåningssystem*. I flera medlemsstater delas kompensation för användning enligt dessa undantag eller inskränkningar mellan upphovsmän och utgivare. För att beakta denna situation och öka vissheten om rättsläget för alla berörda parter är *det enligt detta direktiv möjligt för medlemsstater som redan har system för delning av kompensation mellan upphovsmän och utgivare att behålla dem. Detta är särskilt viktigt för de medlemsstater som redan hade sådana system för kompensationsdelning före den 12 november 2015, även om kompensation i andra medlemsstater inte delas utan ges endast till upphovsmän i enlighet med nationella kulturpolitiska bestämmelser. Detta direktiv bör tillämpas utan någon form av diskriminering mellan medlemsstaterna, men det bör också respektera traditionerna på detta område och inte tvinga fram införande av sådana kompensationssystem i medlemsstater som för närvarande inte har det. Det bör inte påverka medlemsstaternas existerande eller framtida arrangemang för ersättning i samband med offentlig utlåning.*

*Det bör heller inte påverka nationella arrangemang för förvaltning av rättigheter och rätt till ersättning, på villkor att de är förenliga med unionsrätten. Det bör vara tillåtet, men inte obligatoriskt, för alla medlemsstater att föreskriva att, när upphovsmän har överlåtit eller licensierat sina rättigheter till en utgivare eller på annat sätt bidrar med sitt verk till en publikation och det finns system för att kompensera den skada som orsakats **dem** av ett undantag eller en inskränkning, **inbegripet genom kollektiva förvaltningsorganisationer som gemensamt företräder upphovsmän och utgivare**, har utgivare rätt **till** en andel av denna kompensation .*

Medlemsstaterna bör även fortsättningsvis ha rätt att fastställa hur utgivaren ska styrka sitt anspråk på kompensation eller ersättning och fastställa villkoren för hur denna kompensation eller ersättning ska delas mellan upphovsmän och utgivare i enlighet med deras nationella system.

(61) De senaste åren har onlinemarknaden för innehåll blivit mer komplex. ***Onlinetjänster för delning av innehåll*** som ger tillgång till ***en stor mängd*** upphovsrättsskyddat innehåll som laddas upp av användarna ■ har ■ blivit viktiga källor för tillgång till innehåll online. ***Onlinetjänster är ett sätt att skapa bredare tillgång till kulturella och kreativa verk och erbjuder goda möjligheter för de kulturella och kreativa branscherna att utveckla nya affärsmodeller. Dessa tjänster möjliggör mångfald och gör innehåll lättillgängligt, men de skapar även utmaningar när upphovsrättsskyddat innehåll laddas upp utan föregående tillstånd av rättsinnehavarna. Rättslig oklarhet föreligger när det gäller huruvida sådana tjänsteleverantörer ägnar sig åt upphovsrättsligt relevanta handlingar och behöver inhämta tillstånd från rättsinnehavarna för det innehåll som laddats upp av användare som inte har de relevanta rättigheterna för det uppladdade innehållet, utan att det påverkar tillämpningen av de undantag och inskränkningar som föreskrivs i unionsrätten. Denna oklarhet påverkar rättsinnehavarnas förmåga att avgöra om och på vilka villkor deras verk och andra alster används samt deras möjligheter att få en lämplig ersättning för denna användning. Det är därför viktigt att främja utvecklingen av licensmarknaden mellan rättsinnehavare och onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll. Sådana licensavtal bör säkerställa rättvisa villkor och rimlig jämvikt mellan båda parter. Rättsinnehavare bör få lämplig ersättning för användningen av deras verk eller andra alster. Eftersom avtalsfriheten dock inte bör påverkas av dessa bestämmelser bör rättsinnehavarna inte vara skyldiga att ge tillstånd eller ingå licensavtal.***

(62) *Vissa av informationssamhällets tjänster är, som en del av deras normala användning, utformade för att ge allmänheten tillgång till upphovsrättsskyddat innehåll eller andra alster som laddas upp av användarna. Detta direktivs definition av onlineleverantör av delningstjänst för innehåll bör endast inriktas på onlinetjänster som spelar en viktig roll på innehållsmarknaden online genom att de konkurrerar med andra onlinetjänster för innehåll, till exempel tjänster för streamning av ljudfiler och videor, för samma användargrupper. De tjänster som omfattas av detta direktiv är tjänster där huvudsyftet, eller ett av huvudsyftena, är att lagra upphovsrättsskyddat innehåll och ge användarna möjlighet att ladda upp och dela en stor mängd av detta innehåll, i syfte att direkt eller indirekt generera vinst genom att organisera och marknadsföra innehållet i avsikt att locka en större publik, också genom att ordna det i kategorier och inkludera riktad marknadsföring. Dessa tjänster bör inte omfatta tjänster som har ett annat huvudsyfte än att ge användarna möjlighet att ladda upp och dela en stor mängd upphovsrättsskyddat innehåll i syfte att erhålla vinst av den verksamheten. De senare tjänsterna omfattar till exempel tjänster för elektronisk kommunikation, i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972¹, och molntjänster för företag och andra molntjänster som ger användarna möjlighet att ladda upp innehåll för eget bruk, exempelvis fillagring på internet, eller näthandelsplatser vars huvudverksamhet är detaljhandel snarare än att ge tillgång till upphovsrättsskyddat innehåll.*

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

Leverantörer av tjänster som plattformar för utveckling och delning av programvara med öppen källkod, fillagringsplatser för vetenskapligt och pedagogiskt material utan vinstsyfte samt onlineencyklopedier utan vinstsyfte bör inte heller omfattas av denna definition av onlineleverantör av delningstjänst för innehåll . För att säkerställa en hög upphovsrättslig skyddsnivå bör ansvarsfrihetsmekanismen enligt detta direktiv inte tillämpas på tjänsteleverantörer vars huvudsyfte är att bedriva eller möjliggöra piratkopiering av upphovsrättsskyddat material.

- (63) *Huruvida en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll lagrar och ger tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddat innehåll bör bedömas från fall till fall, och därvid bör hänsyn tas till en kombination av faktorer, till exempel tjänstens publik och antalet filer med upphovsrättsskyddat innehåll som tjänstens användare laddat upp.*
- (64) *Det är lämpligt att i detta direktiv klargöra att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll utför en överföring till allmänheten eller ger allmänheten tillgång till upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som användarna laddar upp. Följaktligen bör onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll skaffa tillstånd, till exempel genom licensavtal, från berörda rättsinnehavare. Detta har ingen inverkan på begreppen ”överföring till allmänheten” respektive ”tillgängliggörande för allmänheten” på andra ställen i unionsrätten, och inte heller påverkar det möjlig tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2001/29/EG på andra tjänsteleverantörer som använder upphovsrättsskyddat innehåll.*

(65) När onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll är ansvariga för verksamhet som innebär överföring till eller tillgängliggörande för allmänheten, i enlighet med de villkor som fastställs i detta direktiv, bör artikel 14.1 i direktiv 2000/31/EG inte tillämpas på det ansvar som följer av fastställandet i det här direktivet om användning av skyddat innehåll av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll. Det bör inte påverka tillämpningen av artikel 14.1 i direktiv 2000/31/EG på dessa tjänsteleverantörer för syften som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde.

(66) *Med beaktande av att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ger tillgång till innehåll som inte laddas upp av leverantörerna själva utan av deras användare bör en särskild mekanism för ansvar fastställas i detta direktiv och tillämpas på fall då inget tillstånd har getts. Det bör inte påverka rättsmedel enligt nationell rätt för fall som rör annat än ansvar för upphovsrättsintrång, och det bör inte heller påverka nationella domstolars eller administrativa myndigheters möjlighet att utfärda förelägganden i överensstämmelse med unionsrätten. De särskilda reglerna för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll med en årsomsättning under 10 miljoner EUR, och med under fem miljoner unika besökare i unionen i genomsnitt per månad, bör inte påverka tillgången till rättsmedel enligt unionsrätten och nationell rätt. Om tjänsteleverantörerna inte har något tillstånd bör de göra vad de kan, i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed, för att undvika att det via deras tjänster ges tillgång till otillåtna verk och andra alster, i enlighet med vad som angetts av berörda rättsinnehavare. I detta syfte bör rättsinnehavare förse tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information som bland annat tar hänsyn till rättsinnehavarens storlek och vilken typ av verk eller andra alster det rör sig om. De åtgärder som vidtas av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll i samarbete med rättsinnehavarna bör inte leda till att tillgång till icke-intrångsgörande innehåll hindras, inbegripet verk eller andra alster vars användning omfattas av ett licensavtal, eller ett undantag från, eller en inskränkning i, upphovsrätt och närstående rättigheter. Åtgärder som vidtas av dessa tjänsteleverantörer bör därför inte påverka användare som använder onlineleverantörernas delningstjänster för innehåll för att lagligt ladda upp och ta del av information via dessa tjänster.*

Vidare bör skyldigheterna i detta direktiv inte leda till att medlemsstaterna föreskriver en allmän övervakningsskyldighet.

Vid bedömning av huruvida en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll har gjort vad den kunnat i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed bör hänsyn tas till huruvida tjänsteleverantören har vidtagit alla åtgärder som en samvetsgill operatör skulle ha vidtagit för att motverka att det på dess webbplats ges tillgång till otillåtna verk och andra alster, med beaktande av bästa praxis i branschen och ändamålsenligheten i de åtgärder som vidtagits i ljuset av alla relevanta faktorer och av den senaste utvecklingen, samt proportionalitetsprincipen. I samband med den bedömningen ska flera faktorer beaktas, till exempel tjänstens storlek, den ständiga utvecklingen – även möjliga framtida – med avseende på medel för att undvika tillgång till olika typer av innehåll samt vilka kostnader det innebär för tjänsterna. Olika medel för att undvika tillgång till otillåtet upphovsrättsskyddat innehåll kan vara lämpliga och proportionella beroende på typen av innehåll, och det kan därför inte uteslutas att tillgång till otillåtet innehåll i vissa fall bara kan undvikas genom en underrättelse från rättsinnehavarna. Alla åtgärder som tjänsteleverantörerna vidtar bör vara ändamålsenliga vad gäller det eftersträvade målet men inte gå längre än vad som krävs för att uppnå målet att undvika och avbryta tillgång till otillåtna verk eller andra alster.

Om otillåtna verk och andra alster blir tillgängliga trots de åtgärder som vidtagits i samarbete med rättsinnehavarna, i enlighet med kraven i detta direktiv, bör onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll vara ansvariga vad gäller de specifika verk eller andra alster för vilka de har mottagit relevant och nödvändig information från rättsinnehavare, såvida inte dessa tjänsteleverantörer visar att de har gjort vad de kunnat i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed.

Om specifika otillåtna verk eller andra alster har blivit tillgängliga via deras onlinetjänster för delning av innehåll, oavsett om tjänsteleverantören har gjort vad denna kunnat eller inte och oavsett om rättsinnehavarna har lämnat den relevanta och nödvändiga informationen på förhand eller inte, bör onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll dessutom vara ansvariga för otillåten överföring till allmänheten av verk eller andra alster, om de efter att ha mottagit en tillräckligt väl underbyggd underrättelse underlåter att agera snabbt för att omöjliggöra åtkomst till de underrättade verken och andra alstren eller plocka bort dem från sina webbplatser. Sådana onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll bör dessutom också vara ansvariga om de inte visar att de har gjort vad de kunnat för att motverka framtida uppladdning av specifika otillåtna verk, på grundval av relevant och nödvändig information som rättsinnehavarna lämnat i detta syfte. Om rättsinnehavarna inte lämnar relevant och nödvändig information om sina specifika verk eller andra alster till onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll, eller om rättsinnehavarna inte lämnat någon underrättelse om att omöjliggöra åtkomst till eller plocka bort specifika otillåtna verk eller andra alster, och dessa tjänsteleverantörer därför inte har möjlighet att göra vad de kan i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed för att undvika att det via deras tjänster ges tillgång till otillåtet innehåll, bör dessa tjänsteleverantörer inte vara ansvariga för otillåten överföring till allmänheten eller tillgängliggörande för allmänheten av dessa oidentifierade verk eller andra alster.

(67) *På liknande sätt som i artikel 16.2 i direktiv 2014/26/EU, föreskrivs i detta direktiv bestämmelser om nya onlinetjänster. Dessa bestämmelser är avsedda att beakta det specifika fallet med nystartade företag som arbetar med användaruppladdning för utveckling av nya affärsmodeller. Detta specifika system, som är tillämpligt på nya tjänsteleverantörer med låg omsättning och liten publik, bör gynna genuint nystartade företag och bör därför upphöra att vara tillämpligt tre år efter det att deras tjänster första gången blev tillgängliga online i unionen. Systemet bör inte missbrukas genom lösningar i syfte att förlänga dess fördelar utöver de första tre åren. Det bör till exempel inte omfatta nyskapade tjänster eller tjänster som tillhandahålls under ett nytt namn, men som i själva verket är en fortsättning på verksamhet som redan bedrivs av en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll som inte kunnat, eller inte längre kan, gynnas av systemet.*

(68) *Onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll bör vara transparenta gentemot rättsinnehavare vad gäller åtgärder som vidtas i samband med samarbetet. Eftersom olika åtgärder kan vidtas av onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll bör de, på rättsinnehavarnas begäran, ge dem adekvat information om vilken typ av åtgärder som vidtagits och hur de vidtagits. Informationen bör vara tillräckligt specifik för att säkerställa tillräcklig transparens för rättsinnehavare, utan att påverka företagshemligheterna för onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll. Tjänsteleverantörerna bör dock inte vara skyldiga att ge rättsinnehavarna detaljerad och individuell information för vart och ett av de verk och andra alster som pekats ut. Det bör inte påverka möjligheten att avtala villkor som är mer specifika i fråga om den information som ska ges i samband med avtal som ingås mellan tjänsteleverantörer och rättsinnehavare.*

(69) *Om en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll har fått tillstånd, inbegripet genom licensavtal, att på sin delningstjänst utnyttja innehåll som laddas upp av användarna, ska dessa tillstånd även omfatta upphovsrättsligt relevanta handlingar i samband med användaruppladdning inom ramen för räckvidden för det tillstånd som tjänsteleverantören fått, men bara då användarna agerar utan kommersiellt syfte, till exempel genom att dela innehållet utan vinstsyfte, eller då de intäkter som genereras är obetydliga i förhållande till den upphovsrättsligt relevanta handling som utförs av de användare som omfattas av tillståndet. Om rättsinnehavare uttryckligen gett tillstånd till användare att ladda upp och tillgängliggöra verk eller andra alster på en onlinetjänst för delning av innehåll, är tjänsteleverantörens överförande till allmänheten tillåtet inom ramen för det tillstånd som rättsinnehavaren gett. Det bör dock inte antas att användarna har skaffat alla relevanta rättigheter till förmån för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll.*

I

(70) *De åtgärder som vidtagits av onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll i samarbete med rättsinnehavarna bör inte påverka tillämpningen av undantag från, eller inskränkningar i, upphovsrätten, särskilt de som garanterar användarnas yttrandefrihet. Användarna bör ha rätt att ladda upp och tillgängliggöra innehåll som genereras av användare för de specifika syftena att utgöra citat, kritik, recensioner, karikatyror, parodier eller pastischer. Detta är särskilt viktigt för att göra en avvägning mellan å ena sidan de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), särskilt yttrandefriheten och den konstnärliga friheten, och å andra sidan äganderätten, inbegripet immateriella rättigheter. Dessa undantag och inskränkningar bör därför göras obligatoriska i syfte att säkerställa att användarna ges enhetligt skydd i hela unionen. Det är viktigt att säkerställa att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll har fungerande mekanismer för klagomål och prövning för att underlätta dessa typer av användning.*

Onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll bör också införa ändamålsenliga mekanismer för snabb hantering av klagomål och prövning, så att användarna kan lämna in klagomål mot de åtgärder som vidtas mot deras uppladdningar, särskilt när de skulle kunna omfattas av ett undantag från, eller inskränkning i, upphovsrätten i samband med en uppladdning till vilken åtkomst har omöjliggjorts eller som har plockats bort. Alla klagomål som lämnas in genom dessa mekanismer bör behandlas utan otillbörligt dröjsmål, och bör vara föremål för mänsklig granskning. Om en rättsinnehavare begär att tjänsteleverantörerna ska vidta åtgärder mot användares uppladdningar, till exempel omöjliggöra åtkomsten eller plocka bort det uppladdade innehållet, bör rättsinnehavaren vederbörligen motivera sin begäran. I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG¹ och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679² bör samarbetet dessutom varken få leda till identifiering av enskilda användare eller behandling av deras personuppgifter.

Medlemsstaterna bör också säkerställa att användarna har tillgång till prövningsförfaranden för tvistlösning utom domstol. Sådana mekanismer bör möjliggöra opartisk tvistlösning. Användarna bör också ha möjlighet att vända sig till en domstol eller en annan relevant rättslig myndighet för att hävda sin rätt att utnyttja ett undantag från eller en inskränkning i upphovsrätt och närstående rättigheter.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

(71) *Så snart som möjligt efter dagen för detta direktivs ikraftträdande bör kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, organisera dialoger mellan berörda parter för att säkerställa en enhetlig tillämpning av samarbetskyldigheten mellan onlineleverantör av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare och att fastställa bästa praxis med avseende på lämpliga branschstandarder om god yrkessed. I det syftet bör kommissionen hålla samråd med berörda parter, inbegripet användarorganisationer och teknikleverantörer, och beakta marknadsutvecklingen. Användarorganisationer bör också ha tillgång till information om åtgärder som onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll har vidtagit för att hantera innehåll online.*

(72) *Upphovsmän och utövande konstnärer är oftast i en svagare förhandlingsposition när de licensierar eller överlåter sina rättigheter, även genom sina egna företag, för utnyttjande mot ersättning, och dessa fysiska personer behöver det här direktivets skydd för att fullt ut kunna utnyttja de rättigheter som harmoniserats enligt unionsrätten. Det behovet av skydd uppstår inte om avtalsmotparten agerar som slutanvändare och inte i sin tur utnyttjar verket eller framförandet, vilket exempelvis kan vara fallet i vissa anställningsavtal.*

(73) *Ersättning till upphovsmän och utövande konstnärer bör vara lämplig och proportionell i förhållande till det faktiska eller potentiella ekonomiska värdet på de licensierade eller överlåtna rättigheterna, med beaktande av upphovsmannens eller den utövande konstnärens bidrag till verket eller alstret i sin helhet och alla andra omständigheter i det enskilda fallet, till exempel praxis på marknaden eller det faktiska utnyttjandet av verket. Ett engångsbelopp kan också betraktas som proportionell ersättning, men det bör inte vara huvudregeln. Medlemsstaterna bör ha rätt att fastställa regler för när engångsbelopp får användas, med beaktande av särdragen i varje sektor. Medlemsstaterna bör vara fria att tillämpa principen om lämplig och proportionell ersättning genom olika existerande eller nya mekanismer, till exempel kollektivavtalsförhandlingar och andra mekanismer, på villkor att mekanismerna är förenliga med tillämplig unionsrätt.*

- (74) ■ Upphovsmän och utövande konstnärer behöver information för att kunna bedöma det ekonomiska värdet av deras rättigheter som harmoniserats enligt unionsrätten. Detta är särskilt fallet när sådana *fysiska personer* beviljar en licens eller *överlåter* rättigheter mot ersättning. *Det behovet uppstår inte när utnyttjandet har upphört eller när upphovsmannen eller den utövande konstnären har beviljat en licens till allmänheten utan ersättning.*

(75) *Eftersom upphovsmän och utövande konstnärer ofta har en svagare förhandlingsposition när de beviljar licenser eller överlåter sina rättigheter, behöver de information för att kunna bedöma det fortsatta ekonomiska värdet av sina rättigheter jämfört med den ersättning de fått för sin licens eller överlåtelse, men de möter ofta bristande transparens. Därför är adekvat och korrekt information från deras avtalsmotparter, eller från dem till vilka rätten har övergått, viktig för transparensen och jämvikten i det system som reglerar ersättningar till upphovsmän och utövande konstnärer. Den informationen bör vara uppdaterad för att möjliggöra tillgång till aktuella uppgifter, relevant för utnyttjandet av verket eller framförandet och heltäckande på så sätt att den omfattar alla källor till intäkter som är relevanta i det aktuella fallet, inbegripet produktförsäljning, när så är tillämpligt. Så länge utnyttjandet pågår bör upphovsmännens och de utövande konstnärernas avtalsmotparter lämna den information de har tillgång till om alla former av utnyttjande och om alla relevanta intäkter över hela världen så ofta som är brukligt i den aktuella sektorn, dock minst en gång om året. Informationen bör ges på ett sätt som är begripligt för upphovsmannen eller den utövande konstnären och den bör möjliggöra faktisk bedömning av de aktuella rättigheternas ekonomiska värde. Transparenskravet bör dock gälla endast när det är fråga om upphovsrättsligt relevanta rättigheter. Personuppgifter, som kontaktuppgifter och ersättningssummor, som behövs för att hålla upphovsmän och utövande konstnärer informerade med avseende på utnyttjandet av deras verk och framföranden, bör behandlas av personer som måste följa kravet på transparens i enlighet med artikel 6.1 c i förordning (EU) 2016/679.*

(76) *För att säkerställa att information som är relevant för utnyttjandet lämnas som den ska till upphovsmän och utövande konstnärer även då rättigheterna har underlicensierats till andra parter som utnyttjar rättigheterna, har upphovsmän och utövande konstnärer enligt detta direktiv rätt att begära ytterligare relevant information om utnyttjandet av rättigheterna, om den första avtalsmotparten har lämnat den information som den har tillgång till, men den erhållna informationen inte är tillräcklig för att bedöma rättigheternas ekonomiska värde. Denna begäran bör göras antingen direkt till underlicenstagarna eller genom upphovsmäns och utövande konstnärers avtalsmotparter. Upphovsmän och utövande konstnärer och deras avtalsmotparter bör kunna komma överens om att hemlighålla den delade informationen, men upphovsmän och utövande konstnärer bör alltid kunna använda den delade informationen för att hävda sina rättigheter enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att fastställa ytterligare bestämmelser för att säkerställa transparens för upphovsmän och utövande konstnärer, på villkor att de är förenliga med unionsrätten.*

(77) Vid genomförandet av den transparenskyldighet som fastställs i detta direktiv bör *medlemsstaterna ta hänsyn till särdragen hos olika innehållssektorer, till exempel musiksektorn, den audiovisuella sektorn och förlagssektorn, och alla berörda parter bör involveras i beslut om sådana sektorsspecifika skyldigheter. Där så är relevant bör betydelsen av upphovsmännens och de utövande konstnärernas bidrag till verket eller alstret i sin helhet också beaktas.*

Kollektivavtalsförhandlingar bör ses som en möjlighet för de berörda parterna att nå en överenskommelse när det gäller transparens. *Sådana överenskommelser bör säkerställa att upphovsmän och utövande konstnärer har minst samma nivå av transparens som, eller en högre nivå än, den som garanteras av minimikraven i detta direktiv.* En övergångsperiod bör införas för att befintlig rapporteringspraxis ska kunna anpassas till transparenskyldigheterna. Det bör inte vara nödvändigt att tillämpa transparenskyldigheterna på avtal som ingåtts *mellan rättsinnehavare och kollektiva förvaltningsorganisationer, fristående förvaltningsenheter eller andra enheter som omfattas av nationella regler för genomförande av direktiv 2014/26/EU*, eftersom dessa *organisationer eller enheter* redan omfattas av transparenskyldigheter enligt *artikel 18 i direktiv 2014/26/EU*. *Artikel 18 i direktiv 2014/26/EU är tillämplig på organisationer som förvaltar upphovsrätt eller närstående rättigheter på uppdrag av fler än en rättsinnehavare, till kollektiv nytta för dessa rättsinnehavare. Individuellt förhandlade avtal som ingås mellan rättsinnehavare och de av deras avtalsmotparter som agerar i eget intresse bör dock omfattas av transparenskyldigheten i detta direktiv.*

(78) Vissa avtal om utnyttjande av rättigheter som harmoniserats på unionsnivå är av lång varaktighet och erbjuder få möjligheter för upphovsmän och utövande konstnärer att omförhandla dem med sina avtalsmotparter eller med dem till vilka rätten har övergått *när det ekonomiska värdet visar sig vara mycket högre än man ursprungligen bedömt*. Utan att det påverkar den lagstiftning som är tillämplig på avtal i medlemsstaterna, ■ bör följaktligen en ersättningsjusteringsmekanism *inrättas* med avseende på fall där den ersättning som ursprungligen överenskommits i en licens eller en överlåtelse av rättigheter blir *uppenbart* oproportionellt låg i förhållande till de relevanta intäkterna ■ som uppstår vid *påföljande* utnyttjande av verket eller upptagning av framförandet *av upphovsmannens eller den utövande konstnärens avtalsmotpart*. *Alla intäkter som är relevanta för det aktuella fallet, inbegripet i förekommande fall intäkter från produktförsäljning bör beaktas vid bedömningen av huruvida ersättningen är oproportionerligt låg*. Bedömningen av situationen bör ta hänsyn till de specifika omständigheterna i varje enskilt fall, *inbegripet upphovsmannens eller den utövande konstnärens bidrag*, samt särdrag och *ersättningspraxis* i de olika innehållssektorerna *och huruvida avtalet är baserat på ett kollektivavtal*. *Representanter som, i enlighet med nationell rätt och unionsrätten, företräder upphovsmän och utövande konstnärer bör kunna ge stöd till en eller flera upphovsmän eller utövande konstnärer med avseende på begäran om anpassning av avtalen, också med beaktande av andra upphovsmäns och utövande konstnärers intressen, när så är relevant. Dessa företrädare bör skydda identiteten för de företrädade upphovsmännen och utövande konstnärerna så länge det är möjligt*. Om parterna inte kan komma överens om en anpassning av ersättningen bör upphovsmannen eller den utövande konstnären ha rätt att väcka talan vid en domstol eller annan behörig myndighet. *Denna mekanism bör inte tillämpas på avtal som ingås av enheter enligt definitionerna i led a och b i artikel 3 i direktiv 2014/26/EU eller av andra enheter som omfattas av de nationella regler som genomför direktiv 2014/26/EU*.

(79) Upphovsmän och utövande konstnärer är ofta motvilliga att hävda sina rättigheter gentemot sina avtalspartner vid domstol. Medlemsstaterna bör därför sörja för ett alternativt tvistlösningsförfarande för klagomål *från upphovsmän, utövande konstnärer eller från deras företrädare, på deras vägnar*, som avser transparenskrav och avtalsanpassningsmekanismen. *I detta syfte bör medlemsstaterna antingen kunna inrätta ett nytt organ eller en ny mekanism eller använda sig av ett befintligt organ eller en befintlig mekanism som uppfyller kraven i detta direktiv, oberoende av om dessa organ eller mekanismer är branschinterna eller offentliga, också när de ingår i det nationella rättsväsendet. Medlemsstaterna bör själv få välja hur kostnaderna för tvistlösningsförfarandet ska fördelas. Detta alternativa tvistlösningsförfarande bör inte påverka parternas rätt att hävda och försvara sina rättigheter genom att väcka talan vid domstol.*

(80) *När upphovsmän och utövande konstnärer beviljar en licens eller överlåter sina rättigheter förväntar de sig att deras verk eller framförande ska utnyttjas. Det kan dock hända att sådana verk eller framträdanden inte utnyttjas alls. Om dessa rättigheter har överlåtits med ensamrätt kan upphovsmännen och de utövande konstnärerna inte vända sig till en annan partner för utnyttjande av de berörda verken eller framförandena. I sådana fall, och efter en rimlig tidsperiod, bör upphovsmän och utövande konstnärer ha rätt att återkalla rättigheterna så att de kan överlåta eller licensiera sina rättigheter till en annan person. Eftersom utnyttjandet av verk eller framföranden kan variera beroende på sektor kan särskilda bestämmelser antas på nationell nivå för att ta hänsyn till särdragen i sektorerna – såsom den audiovisuella sektorn – eller hos verken eller framförandena, särskilt i syfte att ange tidsfrister för rätten till återkallande. I syfte att skydda licens- och rättighetsinnehavares legitima intressen och förhindra missbruk, med beaktande av att det tar viss tid innan ett verk faktiskt utnyttjas, bör upphovsmän och utövande konstnärer kunna utöva rätten till återkallande i enlighet med vissa procedurkrav och först efter en viss tidsperiod efter ingåendet av licens- eller överlåtelseavtalet. Medlemsstater bör ha rätt att reglera utövandet av rätten till återkallande när det rör sig om verk där fler än en upphovsman eller utövande konstnär är involverade, med beaktande av den relativa vikten av de enskilda bidragen.*

(81) *Bestämmelserna om transparens, avtalsanpassningsmekanismer och alternativa tvistlösningsförfaranden i detta direktiv bör vara av obligatorisk natur och parterna bör inte kunna göra undantag från dessa bestämmelser, oberoende av om de ingår i avtalen mellan upphovsmän, utövande konstnärer och deras avtalsmotparter eller i överenskommelser mellan dessa avtalsmotparter och tredje part, så som sekretessavtal. Följaktligen bör artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008¹ tillämpas så att om parterna väljer en annan tillämplig lagstiftning än lagstiftningen i en medlemsstat – och om alla andra element som är relevanta för situationen vid den tidpunkt då valet av tillämplig rätt träffas befinner sig i en eller flera medlemsstater – påverkar inte detta val tillämpningen av bestämmelserna om transparens, avtalsanpassningsmekanismer och alternativa tvistlösningsförfaranden i detta direktiv så som de genomförs i den medlemsstat vars rättssystem parterna valt.*

¹ *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).*

- (82) *Ingenting i detta direktiv bör tolkas så att innehavare av exklusiva rättigheter enligt unionens upphovsrättsliga bestämmelser hindras från att tillåta utnyttjande av deras verk eller andra alster kostnadsfritt, även genom icke-exklusiva gratislicenser för alla användare.*
- (83) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att modernisera vissa aspekter av unionens ram för upphovsrätten för att ta hänsyn till den tekniska utvecklingen och nya kanaler för distribution av skyddat innehåll på den inre marknaden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av deras omfattning, verkningar och gränsöverskridande dimension, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (84) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i stadgan. Detta direktiv bör således tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer.
- (85) All behandling av personuppgifter enligt detta direktiv bör respektera de grundläggande rättigheterna, inklusive rätten till respekt för privat- och familjeliv och rätten till skydd av personuppgifter som fastställs i artiklarna 7 respektive 8 i stadgan, och måste överensstämma med direktiv 2002/58/EG och **förordning (EU) 2016/679**.

(86) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument¹, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

¹ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler som syftar till ytterligare harmonisering av den unionsrätt som är tillämplig på upphovsrätt och närstående rättigheter inom ramen för den inre marknaden, med särskild hänsyn till digital och gränsöverskridande användning av skyddat innehåll. Det fastställer också bestämmelser om undantag från, och inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter, om underlättande av licensiering samt bestämmelser som syftar till att säkerställa en välfungerande marknad för utnyttjande av verk och andra alster.
2. Utom i de fall som anges i artikel 24 ska detta direktiv inte på något sätt påverka befintliga bestämmelser i de direktiv som nu är i kraft på området, särskilt direktiv 96/9/EG, 2001/29/EG, **2000/31/EG**, 2006/115/EG, 2009/24/EG, 2012/28/EU och 2014/26/EU.

Artikel 2 Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *forskningsorganisation*: universitet **med tillhörande bibliotek**, forskningsinstitution eller annan **enhet** vars främsta mål är att bedriva vetenskaplig forskning **eller bedriva utbildningsverksamhet som även omfattar vetenskaplig forskning**
 - a) på icke vinstdrivande grund eller genom att återinvestera alla vinster i sin vetenskapliga forskning, eller
 - b) i enlighet med ett uppdrag i det allmännas intresse som har erkänts av en medlemsstat,på ett sådant sätt att ett företag som utövar ett avgörande inflytande på en sådan organisation inte kan ha prioriterad tillgång till resultaten av forskningen.

2. *text- och datautvinning*: automatiserad analysteknik som används för att analysera text och data i digital form för att generera information, ***inklusive, men inte begränsat till***, mönster, trender och samband,
3. *kulturarvsinstitution*: ett bibliotek eller museum som är tillgängligt för allmänheten, ett arkiv eller en film- eller ljudarvsinstitution,

4. *presspublikation: en samling av i huvudsak litterära* verk av journalistiskt slag, men som även kan innefatta andra verk eller alster, *och som*

- a) utgör ett enskilt objekt av en tidskrift eller regelbundet uppdaterad publikation under en gemensam titel, såsom en dagstidning eller en allmän tidskrift eller specialtidskrift,
- b) har till syfte att *ge allmänheten* information som avser nyheter eller andra teman, och
- c) publiceras i olika medier på initiativ av en tjänsteleverantör och under dennes redaktionella ansvar och kontroll.

Tidskrifter som publiceras för vetenskapliga eller akademiska ändamål, såsom vetenskapliga tidskrifter, är inte presspublikationer med avseende på tillämpningen av detta direktiv.

5. *informationssamhällets tjänster: tjänster i den mening som avses i artikel 1.1 b i direktiv (EU) 2015/1535.*

6. *onlineleverantör av delningstjänster för innehåll: en leverantör av en av informationssamhällets tjänster som har som huvudsyfte eller ett av sina huvudsyften att lagra och ge allmänheten tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som laddats upp av dess användare, som leverantören ordnar och marknadsför i vinstsyfte.*

Leverantörer av tjänster som onlineencyklopedier utan vinstsyfte, fillagringsplatser för vetenskapligt och pedagogiskt material utan vinstsyfte, plattformar för utveckling och delning av programvara med öppen källkod, tjänster för elektronisk kommunikation i enlighet med vad som avses i direktiv (EU) 2018/1972, näthandelsplatser, molntjänster för företag och andra molntjänster som ger användarna möjlighet att ladda upp innehåll för eget bruk är inte tjänsteleverantörer med avseende på tillämpningen av detta direktiv.

AVDELNING II

ÅTGÄRDER FÖR ATT ANPASSA UNDANTAG OCH INSKRÄNKNINGAR TILL EN DIGITAL OCH GRÄNSÖVERSKRIDANDE MILJÖ

Artikel 3

Text- och datautvinning *för forskningsändamål*

1. Medlemsstaterna ska föreskriva ett undantag från de rättigheter som fastställs i artiklarna 5 a och 7.1 i direktiv 96/9/EG, artikel 2 i direktiv 2001/29/EG och artikel 15.1 i det här direktivet för mångfaldigande och utdrag som forskningsorganisationer *och kulturarvsinstitutioner* genomför för forskningsändamål i syfte att utföra text- och datautvinning av verk eller andra alster som de har lagligt tillgång till.
2. *Kopior av verk eller andra alster som framställts i enlighet med punkt 1 ska lagras på ett sätt som garanterar en lämplig säkerhetsnivå och får behållas för forskningsändamål, inbegripet för verifiering av forskningsresultat.*

3. Rättsinnehavare ska ha rätt att vidta åtgärder för att säkerställa säkerheten och integriteten i nätverk och databaser där verk eller andra alster finns. Dessa åtgärder ska inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
4. Medlemsstaterna ska uppmuntra rättsinnehavare, forskningsorganisationer **och kulturarvsinstitutioner** att fastställa gemensamt överenskommen bästa praxis när det gäller tillämpningen av **den skyldighet och** de åtgärder som avses i **punkterna 2 respektive 3**.

Artikel 4

Undantag eller inskränkningar avseende text- och datautvinning

- 1. Medlemsstaterna ska föreskriva ett undantag från, eller en inskränkning i, de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 5 a och 7.1 i direktiv 96/9/EG, artikel 2 i direktiv 2001/29/EG, artikel 4.1 a och b i direktiv 2009/24/EG och artikel 15.1 i det här direktivet för mångfaldigande och utdrag av lagligen tillgängliga verk och andra alster för text- och datautvinningsändamål.*
- 2. Verk och andra alster som mångfaldigats och dragits ut i enlighet med punkt 1 får behållas så länge det är nödvändigt för text- och datautvinningsändamål.*
- 3. Det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i punkt 1 ska tillämpas på villkor att användningen av verk och andra alster som avses i den punkten inte uttryckligen har förbehållits deras rättsinnehavare på lämpligt sätt, exempelvis maskinläsbara metoder i fråga om innehåll som gjorts allmänt tillgängligt online.*
- 4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 3 i detta direktiv.*

Artikel 5

Användning av verk och andra alster i digital och gränsöverskridande undervisningsverksamhet

1. Medlemsstaterna ska föreskriva ett undantag från, eller en inskränkning i, de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 5 a, **b, d och e** och 7.1 i direktiv 96/9/EG, artiklarna 2 och 3 i direktiv 2001/29/EG, artikel 4.1 i direktiv 2009/24/EG och artikel 15.1 i det här direktivet för att möjliggöra digital användning av verk och andra alster uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning, i den utsträckning detta är motiverat med hänsyn till det icke-kommersiella syfte som ska uppnås, förutsatt att **denna användning**
 - a) äger rum **under en utbildningsinstitutions ansvar i lokaler tillhörande denna eller på andra platser** eller via en säker elektronisk **miljö** som endast är åtkomligt för utbildningsinstitutionens elever eller studenter och lärarkår, **och**
 - b) åtföljs av angivande av källan, inbegripet upphovsmannens namn, om inte detta visar sig vara omöjligt.

2. ***Trots vad som sägs i artikel 7.1*** får medlemsstaterna föreskriva att det undantag eller den inskränkning som har antagits enligt punkt 1 i den här artikeln inte är tillämpligt, eller inte är tillämpligt i fråga om särskilda ***användningar eller*** typer av verk eller andra alster, ***såsom material som främst är avsett för utbildningsmarknaden eller notblad***, förutsatt att lämpliga licenser som tillåter de åtgärder som avses i punkt 1 i den här artikeln ***och som täcker utbildningsinstitutionernas behov och särdrag*** finns lätt tillgängliga på marknaden.

Medlemsstater som beslutar att utnyttja första stycket i den här punkten ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att det föreligger lämplig tillgänglighet och synlighet för de licenser som tillåter de åtgärder som avses i punkt 1 för utbildningsinstitutioner.

3. Användningen av verk och andra alster uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning via säkra elektroniska *miljöer* vilken sker i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som antagits i enlighet med den här artikeln ska anses äga rum uteslutande i den medlemsstat där utbildningsinstitutionen är etablerad.
4. Medlemsstaterna får bestämma om rimlig kompensation *till* rättsinnehavarna till följd av användningen av deras verk eller andra alster i enlighet med punkt 1.

Artikel 6

Bevarande av kulturarvet

Medlemsstaterna ska föreskriva ett undantag från de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 5 a och 7.1 i direktiv 96/9/EG, artikel 2 i direktiv 2001/29/EG, artikel 4.1 a i direktiv 2009/24/EG och artikel 15.1 i det här direktivet, i syfte att tillåta att kulturarvsinstitutioner framställer kopior av verk eller andra alster som finns permanent i deras samlingar, oavsett form eller medium, om syftet ■ är att bevara dessa verk eller andra alster och i den utsträckning det är nödvändigt för ett sådant bevarande.

Artikel 7

Gemensamma bestämmelser

- 1. *En avtalsbestämmelse som strider mot undantagen i artiklarna 3, 5 och 6 ska vara utan verkan.***
- 2. Artikel 5.5 i direktiv 2001/29/EG ska tillämpas på de undantag och inskränkningar som föreskrivs i denna avdelning. *Artikel 6.4 första, tredje och femte styckena i direktiv 2001/29/EG ska tillämpas på artiklarna 3- 6 i det här direktivet.***

AVDELNING III

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBÄTTRA LICENSIERINGSPRAXIS OCH SÄKERSTÄLLA BREDARE TILLGÅNG TILL INNEHÅLL

KAPITEL 1

Utgångna verk

Artikel 8

Kulturarvsinstitutioners användning av utgångna verk

1. Medlemsstaterna ska föreskriva att ■ en kollektiv förvaltningsorganisation *i enlighet med sitt mandat från rättsinnehavare får ingå* ett icke-exklusivt licensavtal för icke-kommersiellt bruk med en kulturarvsinstitution för *mångfaldigande*, spridning, överföring till allmänheten eller tillgängliggörande *för allmänheten* av utgångna verk eller andra alster som finns permanent i institutionens samlingar, *oavsett om alla* rättsinnehavare ■ som ■ omfattas av licensen *har gett* den kollektiva förvaltningsorganisationen *mandat*, förutsatt att

- a) den kollektiva förvaltningsorganisationen, på grundval av sitt mandat, är **tillräckligt** representativ i fråga om rättsinnehavare avseende **den typ av** verk eller andra alster **som avses** och de rättigheter som är föremål för licensen, och
- b) lika behandling garanteras alla rättsinnehavare i förhållande till licensvillkoren.

█

2. *Medlemsstaterna ska föreskriva ett undantag från, eller en inskränkning i, de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 5 a, b, d och e och 7.1 i direktiv 96/9/EG, artiklarna 2 och 3 i direktiv 2001/29/EG, artikel 4.1 i direktiv 2009/24/EG och artikel 15.1 i det här direktivet för att tillåta kulturarvsinstitutioner att i icke-kommersiellt syfte tillgängliggöra utgångna verk eller andra alster som finns permanent i deras samlingar, förutsatt att*
- a) *namnet på upphovsmannen eller en annan identifierbar rättsinnehavare anges, såvida inte detta visar sig vara omöjligt, och*
 - b) *sådana verk eller andra alster tillgängliggörs på icke-kommersiella webbplatser.*

3. *Medlemsstaterna ska föreskriva att det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i punkt 2 endast är tillämplig på typer av verk eller andra alster för vilka en kollektiv förvaltningsorganisation som uppfyller de villkor som anges i punkt 1 a saknas.*
4. *Medlemsstaterna ska föreskriva att alla rättsinnehavare när som helst på ett enkelt och effektivt sätt får utesluta sina verk eller andra alster från det licensieringssystem som anges i punkt 1 eller från tillämpning av det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i punkt 2, antingen i allmänhet eller i specifika fall, inbegripet efter det att ett licensavtal ingåtts eller efter det att den berörda användningen påbörjats.*

5. Ett verk eller annat alster ska anses vara utgången när ***det i god tro kan antas att*** hela verket eller alstret **█** inte är tillgängligt för allmänheten via sedvanliga kommersiella kanaler, sedan ***en rimlig ansträngning har gjorts för att avgöra om det är tillgängligt för allmänheten.***

Medlemsstaterna ***får föreskriva specifika*** krav, ***exempelvis ett brytdatum,*** för att avgöra om verk och andra alster kan licensieras i enlighet med punkt 1 ***eller användas inom ramen för det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i punkt 2.*** ***Sådana krav ska*** inte gå utöver vad som är nödvändigt och rimligt, och ***ska*** inte utesluta möjligheten att fastställa att en ***uppsättning verk eller andra alster*** som helhet är utgången, när det är rimligt att anta att alla verk eller andra alster **█** är utgångna

█

6. Medlemsstaterna ska föreskriva att de licenser som avses i punkt 1 söks hos en kollektiv förvaltningsorganisation som är representativ för den medlemsstat där ***kulturarvsinstitutionen är etablerad.***

7. *Denna artikel ska inte tillämpas på uppsättningar av utgångna verk eller andra alster, om det på grundval av den rimliga ansträngning som avses i punkt 5 finns belägg för att sådana uppsättningar i första hand består av*

- a) *verk eller andra alster*, utom filmverk *eller* audiovisuella verk, *som* först getts ut eller, om utgivning inte har skett, **█** först utsändes *i ett tredjeland*,
- b) *filmverk eller audiovisuella verk*, vars producenter **█** har sitt säte eller sin hemvist *i ett tredjeland*, eller
- c) *tredjelandsmedborgares verk eller andra alster*, om en medlemsstat eller ett tredjeland, sedan *en rimlig ansträngning* gjorts, inte har kunnat fastställas enligt led a och b.

Genom undantag från första stycket, ska denna artikel vara tillämplig om den kollektiva förvaltningsorganisationen är tillräckligt representativ, i den mening som avses i punkt 1 a, för rättsinnehavarna i det tredjelandet.

Artikel 9

Gränsöverskridande användning

1. **█** Medlemsstaterna ska säkerställa att en licens som beviljats i enlighet med artikel 8 får *tillåta att* kulturarvsinstitutionen *använder utgångna verk eller andra alster i alla medlemsstater.*

█

2. *Användningen av verk och andra alster som omfattas av det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i artikel 8.2 ska anses äga rum endast i den medlemsstat där den kulturarvsinstitution som står bakom den användningen är etablerad.*

█

Artikel 10
Informationsåtgärder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information *från kulturarvsinstitutioner, kollektiva förvaltningsorganisationer eller relevanta offentliga myndigheter som syftar till* att identifiera de *utgångna* verk eller andra alster som omfattas av en licens som beviljats i enlighet med artikel 8.1 *eller som används inom ramen för det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i artikel 8.2 liksom* information om *de alternativ som står till förfogande för de rättsinnehavare som avses i artikel 8.4 samt, så snart den är tillgänglig och i relevanta fall, information om parterna i licensavtalet, de territorier som omfattas och användningarna* görs *permanent, enkelt och faktiskt* tillgänglig på en *offentlig* gemensam webbportal *från* minst sex månader *före det att* verk eller andra alster █ distribueras, överförs till allmänheten eller tillgängliggörs *för allmänheten i enlighet med* licensen *eller inom ramen för undantaget eller inskränningen*.

█ Webbportalen █ ska upprättas och förvaltas av Europeiska unionens byrå för immateriella rättigheter i enlighet med förordning (EU) nr 386/2012.

2. *Medlemsstaterna ska, om så är nödvändigt för rättsinnehavarnas allmänna kännedom, föreskriva att ytterligare lämpliga informationsåtgärder vidtas avseende möjligheten för kollektiva förvaltningsorganisationer att licensiera verk eller andra alster i enlighet med artikel 8, de beviljade licenserna, användningarna inom ramen för det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i artikel 8.2 och de alternativ som står till förfogande för rättsinnehavare som avses i artikel 8.4.*

De lämpliga informationsåtgärder som avses i första stycket i den här punkten ska vidtas i den medlemsstat där licensen inhämtas i enlighet med artikel 8.1 eller, för användningar inom ramen för det undantag eller den inskränkning som föreskrivs i artikel 8.2, i den medlemsstat där kulturarvsinstitutionen är etablerad. Om exempelvis verkens eller de andra alstrens ursprung utgör belegg för att rättsinnehavarnas kännedom bättre skulle kunna stärkas i andra medlemsstater eller tredjeländer ska sådana informationsåtgärder även omfatta de medlemsstaterna och tredjeländerna.

Artikel 11

Dialog mellan berörda parter

Medlemsstaterna ska *samråda med rättsinnehavarna, de kollektiva förvaltningsorganisationerna och kulturarvsinstitutionerna inom varje sektor innan de fastställer specifika krav enligt artikel 8.5 och ska uppmuntra* en regelbunden dialog mellan rättsinnehavarnas och användarnas representativa organisationer, *inbegripet kollektiva förvaltningsorganisationer*, och andra relevanta organisationer för de berörda parterna **■**, på sektorsspecifik basis, *för att* öka relevansen och användbarheten i det licensieringssystem som anges i artikel 8.1 *och för* att säkerställa att skydd för rättsinnehavare som avses i detta kapitel är effektiva **■**.

KAPITEL 2

Åtgärder för att underlätta kollektiv licensiering

Artikel 12

Kollektiv licensiering med utsträckt verkan

- 1. Medlemsstaterna får, vad gäller användning inom deras territorium och med förbehåll för skyddsåtgärder som föreskrivs i denna artikel, föreskriva att när en kollektiv förvaltningsorganisation som är föremål för de nationella regler som genomför direktiv 2014/26/EU, i enlighet med dess mandat från rättsinnehavare, ingår ett licensavtal för utnyttjande av verk eller andra alster,**
 - a) ett sådant avtal får utsträckas till att gälla för rättigheterna för rättsinnehavare som inte har gett den kollektiva förvaltningsorganisationen i fråga tillstånd att företräda dem genom en överlåtelse, en licens eller andra avtal, eller,**
 - b) organisationen, med avseende på ett sådant avtal, har ett rättsligt mandat eller antas representera rättsinnehavare som inte har gett organisationen tillstånd i enlighet därmed.**

2. *Medlemsstaterna ska säkerställa att det licensieringssystem som avses i punkt 1 endast tillämpas inom väl avgränsade användningsområden där det vanligtvis är så betungande och opraktiskt att inhämta tillstånd från enskilda rättsinnehavare att den erforderliga licensieringstransaktionen blir osannolik till följd av de egenskaper som kännetecknar användningen eller typerna av verk eller andra alster, och ska säkerställa att ett sådant licensieringssystem skyddar rättsinnehavarnas legitima intressen.*

3. *Med avseende på tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna föreskriva följande skyddsåtgärder:*
- a) *Den kollektiva förvaltningsorganisationen, på grundval av sitt mandat, är tillräckligt representativ i fråga om rättsinnehavare avseende den typ av verk eller andra alster som avses och de rättigheter som är föremål för licensen för medlemsstaten i fråga.*
 - b) *Lika behandling garanteras alla rättsinnehavare, däribland avseende villkoren i licensen.*
 - c) *Rättsinnehavare som inte har gett den organisation som hanterar licensen tillstånd kan när som helst enkelt och i praktiken undanta sina verk eller andra alster från det licensieringssystem som inrättats i enlighet med denna artikel och*

d) Lämpliga informationsåtgärder vidtas för att informera rättsinnehavarna om möjligheten för den kollektiva förvaltningsorganisationen att licensiera verk eller andra alster, om den licensiering som sker i enlighet med denna artikel, och om de alternativ som står till förfogande för rättsinnehavare som avses i led c, från och med en rimlig tidsperiod före det att verken eller de andra alstren används inom ramen för licensen. Informationsåtgärderna ska vara effektiva, utan krav på att varje rättsinnehavare ska informeras personligen.

4. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av kollektiva licensieringssystem med utsträckt verkan i enlighet med andra bestämmelser i unionsrätten, inbegripet bestämmelser som medger undantag eller inskränkningar.

Denna artikel ska inte tillämpas på obligatorisk kollektiv förvaltning av rättigheter.

Artikel 7 i direktiv 2014/26/EU ska tillämpas på det licensieringssystem som föreskrivs i denna artikel.

5. *Om en medlemsstat i sin nationella rätt föreskriver ett licensieringssystem i enlighet med denna artikel ska den berörda medlemsstaten informera kommissionen om tillämpningsområdet för motsvarande nationella bestämmelser, om syftena och de licenstyper som kan komma att införas inom ramen för dessa bestämmelser, liksom om kontaktuppgifter till de organisationer som utfärdar licenser i enlighet med det licensieringssystemet, samt om hur information om licensieringen och de alternativ som står till förfogande för rättsinnehavare som avses i punkt 3 c kan erhållas. Kommissionen ska offentliggöra den informationen.*

6. *På grundval av den information som erhållits enligt punkt 5 i den här artikeln och de samråd som hållits i den kontaktkommitté som inrättas i artikel 12.3 i direktiv 2001/29/EG, ska kommissionen senast den 10 april 2021 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om användningen i unionen av de licensieringssystem som avses i punkt 1 i den här artikeln, deras påverkan på licensiering och rättsinnehavare, däribland rättsinnehavare som inte är medlemmar i den organisation som utfärdar licenser eller som är medborgare eller bosatta i en annan medlemsstat, deras ändamålsenlighet i fråga om att underlätta spridningen av kulturinnehåll och deras påverkan på den inre marknaden, inbegripet det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster samt konkurrens. Rapporten ska i förekommande fall åtföljas av ett lagstiftningsförslag, som bl.a. ska avse de gränsöverskridande effekterna av sådana nationella system.*

KAPITEL 3

Tillgång och tillgänglighet när det gäller audiovisuella verk på plattformar för beställvideo

Artikel 13

Förhandlingsmekanism

Medlemsstaterna ska säkerställa att parter som *möter svårigheter i samband med licensieringen av rättigheter när de försöker* ingå ett avtal i syfte att tillgängliggöra audiovisuella verk *via tjänster* för beställvideo kan förlita sig på hjälp från ett opartiskt organ *eller från medlare. Det opartiska organ som inrättas eller utses av medlemsstaten vid tillämpningen av denna artikel eller medlarna* ska bistå *parterna* vid *deras* förhandlingar och *hjälpa dem* att nå överenskommelser, *inbegripet, när så är relevant, genom att lägga fram förslag för parterna.*

■ Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om det organ *eller de medlare* som avses i första stycket *senast den ... [24 månader efter dagen för detta ändringsdirektivs ikraftträdande]. När medlemsstaterna har valt att förlita sig på medling ska underrättelsen till kommissionen åtminstone innehålla den källa, om den är tillgänglig, där relevant information om de anlitade medlarna finns att hämta.*

KAPITEL 4

Bildkonstverk som är fria för var och en att använda

Artikel 14

Bildkonstverk som är fria för var och en att använda

När skyddstiden för ett bildkonstverk har upphört att gälla ska medlemsstaterna föreskriva att allt material som härrör från mångfaldigandet av ett sådant verk inte omfattas av upphovsrätt eller närstående rättigheter, såvida inte det material som härrör från detta mångfaldigande är originellt i det avseendet att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

AVDELNING IV
ÅTGÄRDER FÖR ATT UPPNÅ EN VÄLFUNGERANDE MARKNAD FÖR
UPPHOVSRÄTT

KAPITEL 1
Rättigheter i publikationer

Artikel 15

Skydd av presspublikationer vid *onlineanvändning*

1. Medlemsstaterna ska ge utgivare av presspublikationer *som är etablerade i en medlemsstat* de rättigheter som avses i artiklarna 2 och 3.2 i direktiv 2001/29/EG för *den onlineanvändning* av deras presspublikationer *som görs av leverantörer av informationssamhällets tjänster*.

De rättigheter som föreskrivs i första stycket ska inte gälla för enskilda användares privata eller icke-kommersiella användning av presspublikationer.

Det skydd som ges enligt det första stycket ska inte gälla för hyperlänkingsåtgärder.

De rättigheter som föreskrivs i första stycket ska inte gälla användning av enskilda ord i eller mycket korta utdrag ur en presspublikation.

2. De rättigheter som föreskrivs i punkt 1 ska inte på något sätt påverka de rättigheter som unionsrätten ger upphovsmän och andra rättsinnehavare när det gäller de verk och andra alster som ingår i en presspublikation. **De rättigheter som föreskrivs i punkt 1** ska inte åberopas gentemot dessa upphovsmän och andra rättsinnehavare, och ska framför allt inte beröva dem rätten att utnyttja sina verk och andra alster oberoende av den presspublikation i vilken de ingår.

När ett verk eller annat alster ingår i en presspublikation på grundval av en icke-exklusiv licens ska de rättigheter som föreskrivs i punkt 1 inte åberopas för att förbjuda andra godkända användare att använda dem. De rättigheter som föreskrivs i punkt 1 ska inte åberopas för att förbjuda användningen av verk eller andra alster vars skydd har upphört att gälla.

3. Artiklarna 5–8 i direktiv 2001/29/EG, *direktiv 2012/28/EU och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1564¹* ska i tillämpliga delar gälla i fråga om de rättigheter som föreskrivs i punkt 1 i den här artikeln.
4. De rättigheter som föreskrivs i punkt 1 ska upphöra att gälla *två* år efter utgivandet av presspublikationen. Den fristen ska beräknas från och med den första dagen i januari året efter dagen för utgivandet av presspublikationen.
Punkt 1 ska inte gälla för presspublikationer som gavs ut första gången före den ... [dagen för detta ändringsdirektivs ikraftträdande].
5. *Medlemsstaterna ska föreskriva att upphovsmännen till de verk som ingår i en presspublikation får en lämplig andel av de intäkter som pressutgivare erhåller för den användning av deras presspublikationer som leverantörer av informationssamhällets tjänster gör.*

¹ *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1564 av den 13 september 2017 om viss tillåten användning av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EUT L 242, 20.9.2017, s. 6).*

Artikel 16

Krav på rimlig kompensation

Medlemsstaterna får föreskriva att om en upphovsman har överlåtit eller licensierat en rättighet till en utgivare, utgör överlåtelsen eller licensen en tillräcklig rättslig grund för utgivaren att **ha rätt till** en andel av kompensationen för användningen av verket inom ramen för ett undantag från, eller en inskränkning i, den rättighet som överlåtit eller licensierats.

Första stycket ska inte påverka gällande och framtida regelsystem i medlemsstaterna som gäller rättigheter avseende offentlig utlåning.

KAPITEL 2

Viss användning av skyddat innehåll via onlinetjänster

Artikel 17

Skyddat innehåll som används av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll

1. *Medlemsstaterna ska föreskriva att en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll vid tillämpningen av detta direktiv vidtar en åtgärd som innebär en överföring till eller ett tillgängliggörande för allmänheten när den ger allmänheten tillgång till upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som har laddats upp av användarna.*

En onlineleverantör av delningstjänster för innehåll ska därför erhålla ett tillstånd av de rättsinnehavare som avses i artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2001/29/EG, till exempel genom ingåendet av ett licensavtal, för att överföra verk eller andra alster till allmänheten eller göra dem tillgängliga för allmänheten.

2. *När en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll har erhållit ett tillstånd, inbegripet genom ett licensavtal, ska medlemsstaterna föreskriva att tillståndet även omfattar åtgärder som faller under tillämpningsområdet för artikel 3 i direktiv 2001/29/EG som vidtas av användarna av tjänsterna när de inte agerar i kommersiellt syfte eller när deras verksamhet inte genererar betydande intäkter.*
3. *När en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll vidtar en åtgärd som innebär en överföring till eller ett tillgängliggörande för allmänheten, enligt de villkor som fastställs i detta direktiv, ska den ansvarsbegränsning som fastställs i artikel 14.1 i direktiv 2000/31/EG inte gälla för de omständigheter som omfattas av denna artikel.*

Första stycket ska inte påverka den eventuella tillämpningen av artikel 14.1 i direktiv 2000/31/EG på dessa tjänsteleverantörer för syften som ligger utanför det här direktivets tillämpningsområde.

4. *När det inte finns något tillstånd ska onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ansvara för otillåten överföring av upphovsrättsskyddade verk och andra alster till allmänheten, inklusive tillgängliggörande för allmänheten, såvida inte tjänsteleverantörerna kan visa att de*
- a) *har gjort vad de har kunnat för att erhålla ett tillstånd,*
 - b) *i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed har gjort vad de har kunnat för att säkerställa att specifika verk och andra alster för vilka rättsinnehavarna har försett tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information inte är tillgängliga, och under alla omständigheter*
 - c) *efter att mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna har agerat snabbt för att omöjliggöra åtkomst till de underrättade verken och alstren eller avlägsna dem från sina webbplatser, och har gjort vad de har kunnat för att motverka framtida uppladdningar i enlighet med led b.*

5. Vid fastställandet av om tjänsteleverantören har uppfyllt sina skyldigheter enligt punkt 4, och i ljuset av proportionalitetsprincipen, ska bland annat följande faktorer beaktas:

- a) Typen av tjänst, publiken och tjänstens omfattning samt vilken typ av verk eller andra alster som har laddats upp av användarna av tjänsten.**
- b) Tillgången till lämpliga och effektiva medel och tjänsteleverantörernas kostnad för dem.**

6. *I fråga om nya onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll vars tjänster har varit tillgängliga för allmänheten i unionen i mindre än tre år och vars årsomsättning är lägre än 10 miljoner EUR beräknat i enlighet med kommissionens rekommendation 2003/361/EG¹, ska medlemsstaterna föreskriva att villkoren enligt det ansvarssystem som fastställs i punkt 4 begränsas till att de följer punkt 4 a och till att de efter att ha mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna agerar snabbt för att omöjliggöra åtkomst till eller avlägsna de underrättade verken eller andra alstren från sina webbplatser.*
- När dessa tjänsteleverantörer har ett månatligt genomsnitt på över 5 miljoner unika besökare, beräknat på grundval av föregående kalenderår, ska de också visa att de har gjort vad de har kunnat för att motverka ytterligare uppladdningar av de underrättade verken och andra alstren för vilka rättsinnehavarna har tillhandahållit relevant och nödvändig information.*

¹

Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

7. *Samarbetet mellan onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare får inte leda till att det inte går att få tillgång till verk eller andra alster som laddats upp av användare och som inte gör intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet när sådana verk eller andra alster omfattas av ett undantag eller en inskränkning.*

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla användare i varje medlemsstat kan förlita sig på följande befintliga undantag eller inskränkningar när de laddar upp och tillgängliggör innehåll som genererats av användare på onlinetjänster för delning av innehåll:

- a) citat, kritik, recensioner,*
- b) användning i karikatyr-, parodi- eller pastichsyfte.*

8. *Tillämpningen av denna artikel ska inte leda till någon allmän övervakningsskyldighet.*

Medlemsstaterna ska föreskriva att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll förser rättsinnehavarna, på deras begäran, med adekvat information om hur deras metoder fungerar med avseende på det samarbete som avses i punkt 4 och, om licensavtal har ingåtts mellan tjänsteleverantörerna och rättsinnehavarna, information om användningen av innehåll som omfattas av avtalen.

9. *Medlemsstaterna ska föreskriva att en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll inför en effektiv och snabb klagomåls- och avhjälpningsmekanism som är tillgänglig för användarna av deras tjänster i samband med tvister om omöjliggörandet av åtkomst till, eller avlägsnandet av, verk eller andra alster som de har laddat upp.*

När rättsinnehavare begär att åtkomst till något av deras verk eller andra alster ska omöjliggöras eller att dessa verk och andra alster ska avlägsnas ska de vederbörligen motivera sin begäran. Klagomål som lämnas in genom de mekanismer som föreskrivs i första stycket ska behandlas utan otillbörligt dröjsmål, och beslut att omöjliggöra åtkomst till eller avlägsna uppladdat innehåll ska vara föremål för mänsklig granskning. Medlemsstaterna ska också säkerställa att det finns mekanismer för prövning utom domstol att tillgå för tvistlösning. Sådana mekanismer ska möjliggöra opartisk tvistlösning och de ska inte förvägra användaren dennes rättsliga skydd enligt nationell lagstiftning, utan att detta påverkar användarnas rätt att få tillgång till effektiva rättsmedel. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att användarna har tillgång till domstol eller en annan relevant rättslig myndighet för att hävda sin rätt att utnyttja ett undantag från eller en inskränkning i upphovsrätten eller närstående rättigheter.

Detta direktiv ska inte på något sätt påverka legitim användning, såsom användning inom ramen för de undantag eller inskränkningar som föreskrivs i unionslagstiftningen, och det ska inte leda till identifiering av enskilda användare eller behandling av deras personuppgifter, utom i enlighet med 2002/58/EG och förordning (EU) 2016/679.

Onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ska i sina villkor informera sina användare om att de kan använda verk och andra alster inom ramen för undantag från, eller inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter som föreskrivs i unionsrätten.

10. *I samarbete med medlemsstaterna ska kommissionen från och med den ... [datum för detta direktivs ikraftträdande] anordna dialoger mellan berörda parter för att diskutera bästa praxis för samarbetet mellan onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavarna. Kommissionen ska i samråd med onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll, rättsinnehavare, användarorganisationer och andra relevanta berörda parter, och med beaktande av resultaten av dialogerna mellan berörda parter, utfärda riktlinjer för tillämpning av denna artikel, särskilt vad gäller det samarbete som avses i punkt 4. Under diskussionerna om bästa praxis ska särskild hänsyn bland annat tas till behovet av en avvägning mellan grundläggande rättigheter och användningen av undantag och inskränkningar. Vid genomförandet av dialogerna mellan berörda parter ska användarorganisationerna ha tillgång till adekvat information från onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll om hur deras metoder fungerar med avseende på punkt 4.*

KAPITEL 3

Skälig ersättning i upphovsmäns och utövande konstnärers avtal *för kommersiell användning*

Artikel 18

Principen om lämplig och proportionerlig ersättning

- 1. Medlemsstaterna ska säkerställa att när upphovsmän och utövande konstnärer licensierar eller överlåter sina rättigheter avseende utnyttjandet av deras verk eller andra alster, har de rätt till lämplig och proportionerlig ersättning.*
- 2. Vid införlivandet av den princip som fastställs i punkt 1 i nationell rätt ska det stå medlemsstaterna fritt att använda olika mekanismer och beakta principen om avtalsfrihet och en skälig avvägning av rättigheter och intressen.*

Artikel 19

Transparenskrav

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att upphovsmän och utövande konstnärer regelbundet, *minst en gång per år*, och med hänsyn till de särskilda förhållandena i varje sektor får aktuell, *relevant och uttömmande* information om utnyttjandet av sina verk och framföranden från de parter till vilka de har licensierat eller överlåtit sina rättigheter *eller från dem till vilka rätten har övergått*, särskilt när det gäller typ av utnyttjande, *samtliga* intäkter som genererats och all ersättning som de har rätt till.

2. *Medlemsstaterna ska, om de rättigheter som avses i punkt 1 har licensierats vidare, säkerställa att upphovsmän och utövande konstnärer eller deras representanter, på begäran, ska erhålla ytterligare information från underlicenstagare om deras första avtalsmotpart inte förfogar över all den information som skulle behövas vid tillämpning av punkt 1.*

Om sådan ytterligare information begärs ska upphovsmännens och de utövande konstnärernas första avtalsmotpart tillhandahålla information om underlicenstagarnas identitet.

Medlemsstaterna får föreskriva att en begäran till underlicenstagarna enligt första stycket görs direkt eller indirekt genom upphovsmannens eller den utövande konstnärens avtalsmotpart.

3. Den skyldighet som anges i punkt 1 ska vara proportionell och effektiv *för att* säkerställa en *hög* transparensnivå i varje sektor. *Medlemsstaterna får i vederbörligen motiverade* fall där den administrativa börda som det transparenskrav som anges *i punkt 1* ger upphov till skulle *bli* oproportionell mot bakgrund av de intäkter som utnyttjandet av verket eller framförandet genererar *föreskriva att* kravet *begränsas till de typer av information och den informationsnivå som rimligen kan förväntas i sådana fall.*
4. Medlemsstaterna får besluta att den skyldighet som anges i punkt 1 i den här artikeln inte gäller när bidraget från upphovsmannen eller den utövande konstnären inte är betydande med hänsyn till verket eller framförandet som helhet, *såvida inte upphovsmannen eller den utövande konstnären visar att hon eller han behöver informationen för att kunna utöva sina rättigheter enligt artikel 20.1 och begär informationen för detta ändamål.*

5. *För avtal som omfattas av eller bygger på kollektivavtal får medlemsstaterna föreskriva att transparensbestämmelserna i kollektivavtalet i fråga ska vara tillämpliga, förutsatt att dessa regler uppfyller villkoren i punkterna 1–4.*
6. *När artikel 18 i direktiv 2014/26/EU är tillämplig ska kravet i punkt 1 i denna artikel inte gälla med avseende på avtal som ingåtts av enheter som definieras i artikel 3 a och b i det direktivet eller av andra enheter som omfattas av de nationella regler som genomför det direktivet.*

Artikel 20

Avtalsanpassningsmekanism

- 1. Om det saknas ett tillämpligt kollektivavtal som föreskriver en mekanism som är jämförbar med den som anges i denna artikel, ska** medlemsstaterna säkerställa att upphovsmän och utövande konstnärer **eller deras representanter** har rätt att göra anspråk på ytterligare, lämplig **och skälig** ersättning från den part med vilken de ingått ett avtal om utnyttjande av deras rättigheter, **eller från dem till vilka den partens rätt har övergått**, om den ursprungligen överenskomna ersättningen **visar sig vara** oproportionellt låg i förhållande till **alla** senare relevanta direkta och indirekta intäkter ■ som härrör från utnyttjandet av verken eller framförandena.
- 2. Punkt 1 i denna artikel ska inte gälla för avtal som ingåtts av enheter som definieras i artikel 3 a och b i direktiv 2014/26/EG eller av andra enheter som redan omfattas av de nationella regler som genomför det direktivet.**

Artikel 21

Alternativt tvistlösningsförfarande

Medlemsstaterna ska föreskriva att tvister som gäller transparenskravet i artikel 19 och avtalsanpassningsmekanismen i artikel 20 kan bli föremål för ett frivilligt förfarande för alternativ tvistlösning. *Medlemsstaterna ska säkerställa att upphovsmäns och utövande konstnärers representativa organisationer får inleda sådana förfaranden på särskild begäran av en eller flera upphovsmän eller utövande konstnärer.*

Artikel 22

Rätt till återkallande

- 1. Om en upphovsman eller en utövande konstnär exklusivt har licensierat eller överlåtit sina rättigheter till ett verk eller annat skyddat alster, ska medlemsstaterna säkerställa att upphovsmannen eller den utövande konstnären får återkalla hela eller delar av licensen eller rättighetsöverlåtelsen om verket eller det skyddade alstret inte utnyttjas.*

2. *Särskilda bestämmelser för återkallandemekanism som föreskrivs i punkt 1 får föreskrivas i nationell rätt med beaktande av*

- a) *särdragen i de olika sektorerna och för de olika typerna av verk och framföranden, och*
- b) *i de fall där ett verk eller annat alster innehåller bidrag från fler än en upphovsman eller utövande konstnär, den relativa betydelsen av enskilda bidrag och samtliga upphovsmäns och utövande konstnärers legitima intressen som påverkas av att en enskild upphovsman eller utövande konstnär tillämpar återkallandemekanismen.*

Medlemsstaterna får utesluta verk eller andra alster från tillämpningen av återkallandemekanismen om sådana verk eller andra alster vanligtvis innehåller bidrag från flera upphovsmän eller utövande konstnärer.

Medlemsstaterna får föreskriva att återkallandemekanismen endast kan tillämpas inom en viss tidsram, när en sådan begränsning är vederbörligen motiverat med hänsyn till de särdrag som kännetecknar den sektor, eller den typ av verk eller andra skyddade alster, som berörs.

Medlemsstaterna får föreskriva att upphovsmän eller utövande konstnärer kan välja att upphäva avtalets exklusiva karaktär i stället för att återkalla licensen eller överlåtelsen av rättigheterna.

3. *Medlemsstaterna ska föreskriva att det återkallande som föreskrivs i punkt 1 endast får utövas efter en rimlig tid efter det att licensen eller överlåtelsen av rättigheter ingåtts. Upphovsmannen eller den utövande konstnären ska underrätta den person som rättigheterna har licensierats eller överlåtit till och fastställa en lämplig tidsfrist inom vilken utnyttjandet av de licensierade eller överlåtna rättigheterna måste ske. När denna tidsfrist har löpt ut kan upphovsmannen eller den utövande konstnären välja att upphäva avtalets exklusiva karaktär i stället för att återkalla licensen eller överlåtelsen av rättigheterna.*
4. *Punkt 1 ska inte tillämpas om det faktum att rättigheterna inte har utnyttjats till övervägande del beror på omständigheter som upphovsmannen eller den utövande konstnären rimligen kan förväntas avhjälpa.*
5. *Medlemsstaterna får föreskriva att avtalsbestämmelser som innebär undantag från den återkallandemekanism som avses i punkt 1 kan göras gällande endast om de bygger på ett kollektivavtal.*

Artikel 23

Gemensamma bestämmelser

- 1. Medlemsstaterna ska säkerställa att avtalsbestämmelser som hindrar efterlevnad av artiklarna 19, 20 och 21 ska vara utan verkan med avseende på upphovsmän och utövande konstnärer.*
- 2. Medlemsstaterna ska föreskriva att artiklarna 18–22 i detta direktiv inte tillämpas på upphovsmän till ett datorprogram i den mening som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG.*

AVDELNING V
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 24

Ändringar av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG

1. Direktiv 96/9/EG ska ändras på följande sätt:

a) I artikel 6.2 ska led b ersättas med följande:

”b) vid bruk uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning, alltid under förbehåll att källan anges, och i den utsträckning som berättigas av det eftersträvade icke-kommersiella syftet, dock utan att det påverkar de undantag och inskränkningar som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) ...*+,”

* Europaparlaments och rådets direktiv (EU) 2019/ ... om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT ...)."

b) I artikel 9 ska led b ersättas med följande:

”b) om det gäller utdrag i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning, förutsatt att källan anges och att det berättigas av det eftersträvade icke-kommersiella syftet, dock utan att det påverkar de undantag och inskränkningar som föreskrivs i direktiv (EU) ...++ ,”

+ EUT: vänligen inför nummer, datum och EUT-hänvisning för detta direktiv (PE-CONS 51/19 - 2016/0280(COD)).

++ EUT: vänligen inför numret på detta direktiv (PE-CONS 51/19 - 2016/0280(COD)).

2. Direktiv 2001/29/EG ska ändras på följande sätt:

a) I artikel 5.2 c ska led c ersättas med följande:

”c) För särskilda fall av mångfaldigande, utan direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell vinning, av bibliotek, utbildningsanstalter eller museer som är tillgängliga för allmänheten eller av arkiv, dock utan att detta påverkar det frivilliga undantag och inskränkningar som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) ...^{*+},”

* Europaparlaments och rådets direktiv (EU) 2019/ ... om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT ...)."

b) I artikel 5.3 ska led a ersättas med följande:

”a) Användning uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning, i den utsträckning som är motiverad med hänsyn till det icke-kommersiella syfte som ska uppnås, förutsatt att källan, inbegripet upphovsmannens namn, anges, om inte detta visar sig vara omöjligt, dock utan att det påverkar de undantag och inskränkningar som föreskrivs i direktiv (EU) ...⁺⁺”

⁺ EUT: vänligen inför nummer, datum och EUT-hänvisning för detta direktiv (PE-CONS 51/19 - 2016/0280(COD)).

⁺⁺ EUT: vänligen inför numret på detta direktiv (PE-CONS 51/19 - 2016/0280(COD)).

c) I artikel 12.4 ska följande led läggas till:

- ”e) Att undersöka hur införlivandet av direktiv (EU) ...⁺ påverkar den inre
marknadens funktion och att uppmärksamma eventuella problem vid
införlivandet.
- f) Att underlätta utbyte av information om den relevanta utvecklingen inom
lagstiftning och rättspraxis samt om den praktiska tillämpningen av de
åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att införliva direktiv (EU) ...⁺.
- g) Att diskutera eventuella andra frågor som uppstår i samband med
tillämpningen av direktiv (EU) ...⁺.”

Artikel 25

Förhållande till undantag och inskränkningar som föreskrivs i andra direktiv

När det gäller de användningar eller områden som omfattas av de undantag och inskränkningar som föreskrivs i detta direktiv får medlemsstaterna anta eller behålla mer vittomfattande bestämmelser, som är förenliga med de undantag och inskränkningar som föreskrivs i direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG.

Artikel 26

Tillämpningsperiod

1. Detta direktiv ska tillämpas på alla verk och andra alster som skyddas av nationell lagstiftning om upphovsrätt som är i kraft den ... [24 månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande] eller senare.
2. Detta direktiv ska tillämpas utan att det påverkar åtgärder som har vidtagits och rättigheter som har förvärvats före den ... [24 månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande].

Artikel 27

Övergångsbestämmelser

Avtal om licensiering eller överlåtelse av upphovsmäns och utövande konstnärers rättigheter ska omfattas av det transparenskrav som fastställs i artikel 19 från och med den ... [36 månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande].

Artikel 28

Skydd av personuppgifter

Den behandling av personuppgifter som utförs inom ramen för detta direktiv ska ske i enlighet med direktiv 2002/58/EG och förordning (EU) 2016/679.

Artikel 29

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den ... [24 månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande] sätta i kraft de lagar, förordningar och administrativa författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 30

Översyn

1. Tidigast den ... [sju år efter dagen för detta direktivs ikraftträdande] ska kommissionen genomföra en översyn av detta direktiv och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Kommissionen ska senast den ... [fem år efter dagen för detta direktivs ikraftträdande] bedöma följderna av det särskilda ansvarssystem som anges i artikel 17 som är tillämpligt på onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll som har en årsomsättning på mindre än 10 miljoner EUR och vars tjänster har varit tillgängliga för allmänheten i unionen i mindre än tre år i enlighet med artikel 17.6 och, i lämpliga fall, vidta åtgärder i enlighet med de slutsatser den kommit fram till i sin bedömning.

2. Medlemsstaterna ska ge kommissionen den information den behöver för att kunna utarbeta den rapport som avses i punkt 1.

Artikel 31

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 32

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i ... den

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

På rådets vägnar

Ordförande

BILAGA TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTIONEN

UTTALANDE FRÅN KOMMISSIONEN OM ARRANGÖRER AV IDROTTSEVENEMANG

Kommissionen erkänner den betydelse som organisationer som anordnar idrottsevenemang har och den roll som de spelar i finansieringen av idrottsaktiviteter i unionen. Med tanke på idrottens samhällliga och ekonomiska dimension i unionen kommer kommissionen att bedöma de problem som arrangörer av idrottsevenemang har i den digitala miljön, särskilt i frågor som rör olagliga idrottsutsändningar via internet.